

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

55 nci Birleşim
26 Mayıs 1981 Salı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	372
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	372:417
1. — Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/105) (S. Sayısı : 152 ve 152'ye 1 nci Ek)	372:417

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

20 Mayıs 1981 Çarşamba

Gündemin ikinci sırasında yer alan 1598 sayılı Mali Denge Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısının (1/173) (S. Sayısı: 198) ilk sıraya alınarak görüşülmesi onaylanarak, kanun tasarısı kabul edildi.

Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısının (1/105) (S. Sayısı : 152 ve 152'ye 1 nci Ek) 49 ncu maddesi tekrar incelenmek üzere Komisyona geri verildi; bir önceki birleşimde Komisyona geri verilen maddele-

riyle 72 nci maddesine kadar diğer maddeleri kabul olundu.

Gelecek toplantının yapılacağı gün ve saatin sonradan tespit edileceği belirtilerek birleşime saat 17.25' te son verildi.

Haydar SALTIK

Orgeneral

Milli Güvenlik Konseyi

Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır. Milli Güvenlik Konseyinin 55 nci Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/105) (S. Sayısı : 152 ve 152'ye 1 nci Ek) (1)

BAŞKAN — Gündemimize göre Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısının görüşülmesine devam edeceğiz.

Geçen birleşim gündeminde 152 ve 152'ye 1 ek sıra sayısıyla yer alan tasarının 49 ncu maddesi yeniden düzenlenmek üzere Komisyona iade edilmişti ve 71 nci maddesine kadar da görüşülüp kabul edilmişti bildiğiniz gibi. Komisyonun 49 ncu madde ile ilgili raporu çoğaltılıp sayın üyelere dağıtılmıştır.

(1) 152 S. Sayılı basmayazı 18.5.1981 tarihli 53 ncü Birleşim tutanağına eklidir.

— 152'ye 1 nci Ek S. Sayılı basmayazı 20.5.1981 tarihli 54 ncü birleşim tutanağına eklidir.

Konuyla ilgili İhtisas Komisyonu Sözcüsü ve Sayın Maliye Bakanımız ve ilgililer yerlerini aldılar. Şimdi 49 ncu maddenin görüşülmesine geçeceğiz.

Önce, 49 ncu madde üzerinde nasıl bir çalışma yapıldığını izah etmek üzere Komisyona söz veriyorum.

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, daha önce 49 ncu madde, malumları olduğu üzere, «Temizleme ve Aydınlatma Harcı vergi değerinin binalarda binde biri, arsalarda binde yarımındır. Ancak, mesken olarak kullanılan binalarda harç tutarı 18 bin Türk lirasını aşamaz» şeklinde idi.

Geçen birleşimde ileri sürülen «Bina apartman ise ne olacak?» sorusu ve bir de, sanayi tesislerinde büyük bir Temizleme ve Aydınlatma Harcı gerektireceği görüşü üzerine bir araştırma yapıldı. Komis-

yon raporunun ekinde de sunulduğu üzere, 10 tane çeşitli kuruluşta Emlak Vergisi değerleri ve bunun binde bir olacağına göre ne kadar tutacağı hesap edilmiştir. Birkaç tane örnek vermek gerekirse, (3 ncü sırada) Ankara Çimento Fabrikasının Emlak Vergisi değeri 78 milyon 800 bin liradır. Eğer binde bir nispetinde alınması gerekirse 78 bin 800 lira harç verilecek demektir. Otellerden bir misal olmak üzere (6 ncı sırada), İstanbul Hilton Otelinin Emlak Vergisi değeri 170 milyon liradır; bunun yıllık vereceği harç 170 bin liradır. Ayrıca yine örnek olmak üzere (10 ncü sırada) Makine Kimya Endüstrisi Kurumu tüm binalarının Emlak Vergisi değeri 6 milyar lira civarındadır; bunun ödeyeceği harç 6 milyon liradır; daha önce sunulduğu şekliyle taslağın. Ancak, bunu biraz daha sanayii teşvik edici mahiyette düzenlemek için; harç nispeti, vergi değerinin 10 milyonu aşan kısımları için % 50 indirimli uygulanır, şeklinde getirilmiştir. Meskenler için 18 bin liralık limit aynen muhafaza edilmiştir.

Böylelikle biraz önce verdiğim örneklerde, örneğin Makine Kimya Endüstrisi 6 milyon lira harç verecekti, bu düzenleme ile 10 milyon liraya kadar binde bir, geri kalanı için % 50 üzerinden değerlendirilecektir. Böylece, 3 milyon 5 bin lira vergi verecektir; yani yuvarlak olarak, yarı yarıya kadar en üst tavanda indirilmiş olacaktır.

BAŞKAN — Komisyonca yeni hazırlanan 49 ncü maddeye Hükümetimiz katılıyor mu?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Hükümet katılıyor.

49 ncü maddeyi yeni şekliyle okutuyorum.

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Milli Güvenlik Konseyinin 20 Mayıs 1981 Çarşamba günü 54 ncü Birleşiminde görüşülmekte olan Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısının Komisyonumuza iade edilen 49 ncü, (Hükümet teklifinin 61 ncü) maddesi yeniden incelenmiştir.

Komisyonumuz, temizleme ve aydınlatma harcının nispetini gösteren bu maddeyi yeniden düzenlemiştir. Buna göre harç, binalarda vergi değerinin binde 1'i, arsalarda binde 0,5'i nispetinde alınacaktır. Bina apartman ise, her apartman dairesi için ayrı ayrı vergi uygulaması yapılacağı açıklığa kavuşturulmuştur. Maddeye eklenen yeni hüküm ile harç nispetinin vergi değerlerinin 10 milyonu aşan kısımları

için yüzde 50 indirimli uygulanması sağlanmıştır. Ayrıca meskenler için alınacak harç tutarının hiç bir şekilde 18 bin Türk lirasını aşamayacağı da benimsenmiştir. Böylece temizleme ve aydınlatma harcının bazı kötü niyetli uygulayıcılar tarafından suiistimal edilerek mükellefler için yıkıcı miktarlara ulaşmasının önüne geçilmiştir.

Emir ve tensiplerine arz olunur.

Komisyon Başkanı
Cumhur EVCİL
Kurmaya Albay ve
Komisyon Üyeleri

«Nispet : Madde 49. — Temizleme ve aydınlatma harcı yıllık olarak vergi değerinin binalarda bina apartman ise apartman dairesinde binde biri, arsalarda binde sıfır 5'i oranında alınır. Ancak, harç nispeti vergi değerlerinin 10 milyonu aşan kısımları için % 50 indirimli uygulanır. Meskenler için alınacak harç tutarı hiç bir şekilde 18 bin Türk lirasını aşmaz.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

49 ncü maddeyi bu yeni hazırlanan şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçen birleşimde 72 ncü maddede kalmıştık; 72 ncü maddeden itibaren görüşmelere devam ediyoruz.

72 ncü maddeyi okutuyorum.

ALTINCI BÖLÜM

Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı

Konu :

MADDE 72. — Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelerce veya yetkili mercilerce verilen izne dayanılarak özel kişi ve kuruluşlarca tesis edilen mezbaha ve kanaralarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesi veya belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırı içinde satışa arz edilecek etlerin sağlık bakımından muayene ve denetlenmesi, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcına tabidir.

BAŞKAN — 72 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

73 ncü maddeyi okutuyorum.

Mükellef :

MADDE 73. — Harcı, hayvan veya et sahipleri ödemekle yükümlüdür.

BAŞKAN — 73 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN — 74 ncü maddeyi okutuyorum.

Tarife :

MADDE 74: — Harç hayvan başına aşağıdaki tarife göre hesaplanır.

Harcın miktarı
(TL.)

En az En çok

Hayvanın cinsi :

	En az	En çok
Küçükbaş	50	150
Büyükbaş	100	300

BAŞKAN — Komisyon Sözcüsüne şunu soracağım : Acaba bu hesabı «baş» üzerinden yapmak mı daha doğru olurdu, kilo üzerinden yapmak mı daha doğru olurdu? «Büyükbaş, küçükbaş» diyoruz. Küçükbaş çeşit çeşittir, kuzu ne olacak? Kuzu için de mi 50 lira verecek?

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Başkanım....

BAŞKAN — Büyükbaş deyince, danada 100 lira verecek yahut 300 lira verecek, sığırdaki 300 lira verecek.

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Başkanım....

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Yapılan işlem olarak Sayın Başkanım, sadece muayene var.

BAŞKAN — Muayene var da, birisinde bilmem 100 kilo, ötekinde 40 kilo 50 kilo mesela.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — İşlem olarak pek büyük bir değişiklik olmayacaktır. İşlem olarak, fenni olarak muayene edilecek kuzu da dana da muayene edilecek...

BAŞKAN — Evvelce de böyle idi, vaktiyle de hayvan başına idi.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet, böyleydi efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim, Maliye Bakanı

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, burada bir bakıma böyle bir ayırıma gitmemek, Türkiye'de mesela kuzunun kesimini önleyecek bir tedbirdir.

BAŞKAN — Kuzunun kesimini önler.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Ve hatırla dana için de düşünülebilir; et bünyesi daha fazla olsun ve ondan sonra kesim yapılsın. Bu bakımdan da et değerinin yüksek olmasına etki yapar.

BAŞKAN — Doğru, o bakımdan doğru; küçüğe doğru kayar az harç vermek için.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Evet. Ve o zaman bu ciddi bir ölçüde teşvik edilmiş olur.

BAŞKAN — Eskiden bu nispetler ne kadardı?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Eskiden koyun başına 30 kuruş, sığır başına 90 kuruş olmak üzere değişiyordu Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Şimdi belediye bu rakamlar üzerinden, 30 kuruş filan mı alıyor?

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Kaç senesinden beri?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, aslında mezbahaların kurulması belediyelere yetki olarak verilmiş; ancak belediyeler bunu kurmamışlar. Et ve Balık Kurumu bunu halen kurmuş durumdadır. Et ve Balık Kurumunun işlettiği mezbaha ve kanaralarda bu alınıyor. Ancak diğer özel teşebbüslerce işletilen kanaralardan ve mezbahalardan bu 30 kuruş ve 90 kuruş alınıyor.

BAŞKAN — Peki.

Buyurun efendim, Orgeneral Saltık.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, küçükbaş hayvanlardan 50, büyükbaştan 100 aldığımız zaman, küçükbaş hayvanların kilosuna binen maliyet öyle zannediyorum ki, daha fazla olur.

Genellikle «toklu» dediğimiz koyunun en şişmanını, çıplak et olarak 30 kiloyu geçmez; halbuki, bir dana en küçük çağında 60 kilodur, hatta daha fazladır. Öbürü 20 - 25 kilo arasındadır. Binaenaleyh, maliyet farkı var. Bu küçükbaş hayvandaki rakamı biraz daha küçültmede fayda olduğu kanaatindeyim.

Bir de yanlış anlama olmaz; ama, tavuk veya kanatlı cinsten hayvanların da, hayvan olduklarına göre bu vergiden muaf tutulmaması gibi bir yanlış uygulama çıkmasın bir yerde karşımıza. Çünkü bazı mezbahalarda münhasıran tavuk kesilir, yolunur. Buradan da vergi almaya kalkacağız demesin belediye; onu tavliz için arz ediyorum.

BAŞKAN — Komisyon Sözcüsü, buyurun.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, daha evvel, biz kümes hayvanları diye buraya ilave etmiştik. Ancak gelen dilekçelerden, bilhassa tavukçuluk ve tavşancılığın, hayvancılık yönünden kötü mali duruma girdiği gözönüne alınarak, bu çıkarılmıştır. Biz Et ve Balık Kurumu ve Tarım ve Ormanlık Bakanlığı Temsilcisiyle görüştük. Orada «kümes hayvanları» diye tarif ediliyor; tavuk, tavşan kaz, hindi ve diğerleri kümes hayvanları diye geçiyor. Burada küçükbaştan kastedilen, kuzu koyun, keçidir ve domuz da şeyin içerisinde giriyor.

BAŞKAN — Gerçi bizde genellikle domuz kesilmiyor ama, ecnebler için kesiliyor.

İBaşka söz almak isteyen var mı?

Buyurun, efendim, Orgeneral Şahinkaya.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Efendim, acaba bu en az ve en çoğu nasıl tayin ve tespit ediyorlar?

BAŞKAN — Daima 3 mislini alıyorlar.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, biz burada bütün bu mahdut tarifeleri 3'er kat olarak tespit ettik ve bu hayvan kesim, muayene ve denetleme harcının tarifesini bu en az ve alt sınırlar üzerinde Bakanlar Kuruluna bıraktık. 104 ncü maddede gerekli açıklama var.

BAŞKAN — Tamam, sonunda gelecek bu; Bakanlar Kurulu bunu her scene için tespit edecek.

Yalnız Sayın Saltık'ın ileri sürdüğü bir şey vardı, «Küçükbaşla büyükbaş arasındaki bu fark çok azdır diyordu, 50 ile 100'ü, 150 ile 300'ü neye göre tespit ettiniz?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, Hükümetten gelen teklif büyükbaş için 100 - 500 idi; küçükbaş için 50 - 250 olarak tespit edilmişti.

BAŞKAN — O halde bunu Hükümete soralım. Yani, büyükbaşla küçükbaş arasındaki bu 50 liralık fark çok azdır, küçükbaşın aleyhine olur deniliyor.

Buyurun.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şöyle arz edeyim efendim: Yapılacak olan işlem, netice itibarıyla hayvanın hastalıklı olup olmadığının tespiti noktasında önem arz etmektedir. Biz bir küçükbaş hayvanın muayenesi için veteriner hekimin sarf ettiği hizmetle bir büyükbaş hayvanın

muayenesi için bir veteriner hekimin sarf ettiği hizmet arasında ikilik bir oranın makul bir oran olduğunu düşündük. Hizmetle doğrudan rabıtası var. Küçükbaş hayvanın muayenesi için ayrılan zaman ve emekle, büyükbaş hayvan için ayrılan zaman ve emek birbirinin iki misli mertebesinde olabilir diye düşündük ve ona göre düzenledik.

BAŞKAN — Ama, bunun tersi de varit: Küçükbaş hayvan kesildiği zaman 1000 tane birden kesiliyor, ötekinden 30 - 40 tane kesilir. O 1000 tanesini ayrı ayrı muayene etmek zorunda, eğer öyle bir kıstas kullanıyorsa.

Buyurun Sayın Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, maliyet unsurunu da bir ölçüde nazarı itibara almamız gerekecek. Burada her ne kadar hizmet aynı olmakla beraber, bu bir de maliyet unsuru olacaktır. Bu bakımdan 30 kiloluk bir koyunla, 100 kilo et veren sığırın arasındaki nispeti de bir ölçüde nazarı itibara almakta yarar olacaktır.

BAŞKAN — O zaman bir teklifiniz var mı efendim?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Tensip buyurulursa küçükbaş hayvanın 40 lira ile 120 lira arasında kalmasında fayda var. Binlerce kesileceğine göre, küçükbaş en az 40, en çok 120 lira ile sınırlamak faydalı olur kanaatindeyim. Hizmet bakımından da aralarında büyük fark olduğu kanaatinde değilim.

BAŞKAN — Efendim, hizmeti daha da çoktur, mütemadiyen koyunla uğraşacak.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — İçine dışına bakar, ciğerini keser ve kelebek var mı diye bakar. İkisi de aynı işlem; ama, et maliyetine etkisi olacaktır. Yani dana eti daha ucuza gelmiş olacaktır.

BAŞKAN — Aşağı yukarı kilo başına 50 kabul etsek, 2 lira fark eder. 25 kilo geldiğini kabul etsek, 2 lira yalnız harç binecektir koyun etine. Ötekinde 100 kilo geliyorsa 1 lira inikas edecek, koyunda 2 lira. Onun için Haydar Paşanın dediği gibi ya 30 lira, ya 40 lira filan bir şey yapmak lazım onu.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Tensip ederseniz, 40 ile 120 lira olsun.

BAŞKAN — O halde bunu 40 teklif ediyorsunuz.

Orgeneral Saltık'ın, küçükbaş hayvanlar için en az 40, en çok 120 lira olarak düzeltilmiş şekliyle 74 ncü maddeyi oylamaya sunacağım efendim. Başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Tarifeyi düzeltilmiş şekliyle bir daha okutuyorum.

Tarife :

MADDE 74. — Harç hayvan başına aşağıdaki tarifeye göre hesaplanır.

Harcın miktarı (TL.)	
En az	En çok

Hayvanın cinsi :

Küçükbaş	40	120
Büyükbaş	100	300

BAŞKAN — Bu şekliyle 74 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

75 nci maddeyi okutuyorum.

Harcın Ödenmesi :

MADDE 75. — Harç, makbuz mukabilinde peşin olarak alınır.

BAŞKAN — 75 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

76 ncı maddeyi okutuyorum.

YEDİNCİ BÖLÜM

Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı

Konu :

MADDE 76. — Ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin ilgili kanun ve tüzük hükümlerine göre belediyelerce damgalanması, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcına tabidir.

BAŞKAN — 76 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

77 nci maddeyi okutuyorum.

Harcın Tarifesi :

MADDE 77. — Bu harç, ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin belediyelerce damgalanması karşılığında aşağıdaki tarifeye göre alınır :

Harcın miktarı
(TL.)

En az En çok

a) Tartı ağırlıklarının her birinden	10	30
b) Uzunluk ölçülerinin her birinden	10	30
c) Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	20	60
d) El terazilerinden	50	150
e) Normal masa terazilerinden	175	225
f) Otomatik (ibrel) terazilerden	100	300
g) Kantar ve basküllerden	250	750

BAŞKAN — Tartı ağırlıklarının her birinden 10 ila 30'dur, kantar ve basküllerden 250 ila 750. Şimdi, baskül dediğimiz hangisidir? Hani, üzerine çıkıp ölçüyoruz, onlar mıdır?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet efendim.

BAŞKAN — Peki, tartı ağırlıkları dediğiniz hangisi?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Yarım kiloluk, 1 kiloluk, 5 kiloluk tartı aletleri var, ağırlık ölçüleri var.

BAŞKAN — Evet.

77 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?

Buyurun Orgeneral Saltık.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, bu değişik ölçü aletlerinden değişik ücret alınmasının nedenini anlayamadım. Masa terazisinden 75, ibrel terazi olursa 100, el terazisi olunca 50...

Bir de, kilodan 10 lira, gaz ölçmek için kullanılan litreden 20 lira... Bir nedenleri var mı efendim? Hani, baskül, kantar olarak büyük çapta ölçülere daha çok para konuyor, fakat diğerleri, bir bakkal dükkânında bulunan veya herhangi bir dükkânda bulunan aynı ölçü aletleridir.

BAŞKAN — Evet, Hükümetin teklifinde daha da fazla, onlar 175 olarak konmuş, sonra 75 yapılmış, diğerlerinde bir fark yok. Komisyon Sözcüsü arkadaşımız bu soru hakkında ne düşünüyor?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, 5237 sayılı Kanunda bunların miktarları şöyle : 500 gramdan 10 kuruş, 500 grama kadar olan ağırlık birimlerinden; 50 kilograma kadar olan ağırlık birimlerinden tartı ağırlıklarından 50 kuruş; ucuzluk ölçülerinin her bi-

rinden 20 kuruş; akıcı ve kuru taneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden 10 kuruş; el terazilerinden 20 kuruş; normal masa terazilerinden 50 kuruş; otomatik ibreli terazilerden 100 kuruş...

BAŞKAN — Anladım, eskiden öyle imiş.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Orada bir kararname vardır...

BAŞKAN — Yani ona uymak mecburiyetinde miyiz? Eskiden öyle idi ama, neden değişik, değişik? Yani, otomatik ibreli terazi daha pahalıya satıldığı için mi daha fazla kondu, yoksa onun muayenesi daha zor olduğu için mi daha fazla kondu?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, hepsinde bir damgalama var, bir ölçüm var...

BAŞKAN — Damga var ama, kontrol edilecek. Hükümetimiz bu hususta ne düşünüyor?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, belediyeye kontrol açısından tahmil ettiği külfete göre eski kanunla da belli ölçüde paralellik sağlamak bakımından bu tür bir sınıflandırma yaptık. Malumuâliniz, otomatik bir ibreli terazinin kontrolü ile bir hacim ölçeğinin kontrolü arasında belediyelerin istediği hizmet karşılığı tahmil arasında belirgin farklılık var. Bir metrenin uzunluk ölçüsü olarak, gerçek bir metreye denk olup olmadığı ile 1 kilogramlık bir ağırlığının gerçekten 1 kilograma denk olup olmadığının tespitinin belediyeye yüklediği yükün, yani hizmet maliyeti açısından birbirinden farklı mütalaa edilmelerini gerektirir bir önem arz etmediğini düşündük ve o şekilde düzenledik efendim.

BAŞKAN — İkisini aynı koydunuz?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Evet.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Giden kişi başka türlü kompaslarla mı ölçecek onu? Çünkü, litreye diyelim iki katını yazdı. Metre sabit, kilo sabit, ama litre bir katı mı olacak, oradan mı 20 liraya çıktı?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, öbürleri netice itibariyle kuru şeyler olduğundan ölçülmesi, tespit edilmesi nispeten basit şekildedir.

BAŞKAN — Yani, gramı koyacak, mesela, 1 kilos 1 kiloyu gösteriyor mu? Terazide 1 kiloyu koyacak, 1 kiloyu tam tartıyor mu diye ölçecek. Ötekinde, hacımda da 1 litre su belli, ona göre mi ölçecek, yoksa başka türlü usulleri mi var?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, elinde zaten bir ölçekli kap var, ne kadar olduğunu bununla ölçecek.

BAŞKAN — Sonra, biz, otomatik terazi kullanmalarını mı arzu ediyoruz, yoksa normal masa terazisi kullanmalarını mı arzu ediyoruz bakkallarda, şurada burada? Arzu ettiğimiz otomatik olanıdır herhalde. O halde onu teşvik için, onu ucuz tutalım da, herkes ona doğru gitsin. Çünkü, öteki terazilerde, bu masa terazisinde çok hile yapılır; ama, otomatikte hile yapılamaz.

MUSTAFA SONGÖR (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, otomatik terazilerin belirli bir maliyeti var. Bunların hepsinin büyük müesseseler tarafından kullanılabilceğini düşünmüyoruz.

BAŞKAN — İyi ya, onu şimdi alıyor, o kadar para vermiş, bari harcını da öteki kadar tutalım da onu almaya heves etsin. Adam zaten onu almak için çok para veriyor. Diyemeyiz ki, sen çok para veriyorsun, zenginsin, binaenaleyh bunun harcını da fazla ver. Tartı tartıdır nihayet. Bir kiloluk bir ağırlık koyacak, bir de ötekini koyacak, 1 kiloyu gösteriyor mu diye bakacak. Farkı yok bunun. Hatta, bu, otomatikte daha kolaydır; çünkü, ötekinde ikisini ayrı ayrı iki kefeye koyacak, öyle tartacak.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Öyle teraziler kalmadı, dünyada herkes otomatigini kullanıyor.

BAŞKAN — Bence, bunu teşvik etmek için, ibreli ile normal masa terazisinin ikisini de 75 yapalım ki herkes heves etsin, bir farkı yok desin. Her ikisi için de 75 - 225 olsun. Hizmet bakımından hiç fark etmez. Kantar ve baskül, Sayın Saltık'ın dediği gibi doğrudur, o büyük bir şeydir, onun kontrolü vesairesi daha zordur.

O halde, (f) fıkrası «Otomatik (ibreli) teraziler» için «en az 75, en çok 225» olarak düzeltililecek. Bu suretle normal masa terazisiyle diğer otomatik ibreli teraziler de aynı olmuş olacak.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, (e) fıkrasına virgül atarak, «Normal masa terazilerinden ve otomatik ibreli terazilerden» deyip, (f) bendini kaldırabiliriz.

BAŞKAN — Olabilir, tabii ikisi birleştirilebilir veya aynı da tutulabilir. Onu ele almayalım, zor olur; a, b, c, d, e, f diye yazılmış, aynı olsa da bir mahzuru olmaz.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Efendim, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Öyle normal masa, otomatik ibreli masa terazisi diyeceğimize, doğrudan doğruya, terazi diyelim efendim.

BAŞKAN — «El terazisi» diye geçiyor yukarıda da, onun için, «masa ve otomatik ibreli terazilerden» diyebiliriz.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Yani, belki mal sahibinin dahi aklında, «Niçin buna fazla da, otomatiğe, öbürüne az, niçin müsavi değildir» diye bazı şeyler doğabilir komutanım.

Ben, haddizatında okunan metne iştirak ediyorum. Çünkü, otomatik ibreli terazinin bakımı için test cihazı, onun için teknik bir adama ihtiyaç var, fazla risk vereceksiniz efendim. Lalettayın bir adam yapmaz onu.

BAŞKAN — Kiloyu koyacak, ibre 1 kiloyu gösteriyor mu diye bakacak.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Hayır efendim, gramları falan...

BAŞKAN — Ayarlama olursa.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Ayarlama olursa tabii, çünkü damga vuracak efendim.

BAŞKAN — Ayarlama ücreti ayrıdır. Bu, yalnız kontrol, bu harç için.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — «Ölçü ve tartı aletleri muayene harcı» diyor, «muayene» diyor.

BAŞKAN — «Muayene» den kastı doğru olup olmadığı. Eğer yanlışsa onun ayarı yapılacak, ayar yerine gidilecek, ayrıca ayar ücreti alacak.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, otomatik ibreli teraziler teknoloji bakımından biraz karmaşık olduğu için, sanıyorum 1 kilogramla hemen ibrenin 1 kiloyu göstermesi halinde terazi muayeneden geçmiş gibi mütalaa edilmiyor. İçindeki mekanizmanın genel olarak doğruyu gösterdiğini saptaması bakımından dahili mekanizmalarına da bakılıyor. Ticaret Bakanlığı yetki verirse, belediyeler bu işi yapıyorlar.

BAŞKAN — Ben hiç tahmin etmiyorum, Belediye Temsilcisi arkadaşımız da burada. Eğer Ankara'daki bütün ibreli teraziler bir mahalle gidip de, orada tek tek içinin aletleri kontrol edilerek yapılacak olursa, bu bir senede bitmez.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bunun muayene günlerinde belediyeye bizzat getirerek damgalatıyor. Ancak, biz zabıta denetimiyle damgalatıp damgalatmadığını kontrol ediyoruz. O zaman ticaretten men etmek için, yani damgalatması için gerekli uyarı ve ceza sistemi uygulanıyor.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Damgaya bakıyor.

BAŞKAN — O kadar. Damga Resmî bu. Gelip kontrol ettiriyor. Eğer bozuksa, git onu tamir ettir, diyor.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Efendim, o zaman bunda ne diye değişiklik yapmışlar; hepsini aynı yapmak lazım. Sadece damgaya bakıyorlar çünkü.

BAŞKAN — Evet. efendim.

Başka söz isteyen var mı? Yok.

77 nci maddeyi değiştirilmiş şekliyle bir daha okutuyorum.

Harcın Tarifesi :

MADDE 77. — Bu harç ölçü ve tartı alet ve vasıtalarıyla ölçeklerin belediyelerce damgalanması karşılığında aşağıdaki tarifeye göre alınır.

	Harcın miktarı (TL.)	
	En az	En çok
a) Tartı ağırlıklarının her birinden	10	30
b) Uzunluk ölçülerinin her birinden	10	30
c) Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	20	60
d) El terazilerinden	50	150
e) Normal masa terazilerinden	75	225
f) Otomatik (ibreli) terazilerden	75	225
g) Kantar ve basküllerden	250	750

BAŞKAN — 77 nci maddeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

78 nci maddeyi okutuyorum.

Harcın Ödeme Şekli :

MADDE 78. — Bu harç damgalama sırasında makbuz karşılığında ödenir.

BAŞKAN — 78 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

79 ncu maddeyi okutuyorum.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Harçlar,

Kayıt ve Suret Harcı :

MADDE 79. — Belediyeler ve belediyelere bağlı müesseselerden istenecek her türlü kayıt suretleriyle gayrimenkullerle ilgili harita, plan ve krokilerin suretleri, Kayıt ve Suret Harcına tabidir.

BAŞKAN — 79 ncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

80 nci maddeyi okutuyorum.

İmar İle İlgili Harçlar :

MADDE 80. — İmar mevzuatı gereğince aşağıda belirtilen harçlar belediyece tahsil olunur.

a) Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde İmar Kanununa göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemleri «Parselasyon Harcına» (teşvik belgesini haiz organize sanayi bölgeleri hariç olmak üzere)

b) Verilecek ifraz ve tevhit kararları «İfraz ve Tevhit Harcına»,

c) Proje tasdik işlemleri «Plan ve Proje Tasdik Harcına»,

d) Zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi «Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcına»,

e) Yapı izin ve denetleme temel vizesi işlemleri «Yapı İzin ve Denetleme Harcına»,

f) Yapı kullanma izni verilmesi işlemi «Yapı Kullanma İzni Harcına» tabidir.

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlar Hakkındaki Kanun hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesisler yukarıda sayılan harçlardan müstesnadır.

BAŞKAN — 80 nci maddenin «d» fıkrasında «Zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi» deniliyor.

Yani bir yer gösterecek belediye; «Gel burayı evvela bir tesviye et» mi diyecek?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, belediye yer gösteriyor, bütün inşaat kazılarıyla ilgili olarak top-

rak buraya dökülüyor ve ondan sonra belediye burayı düzlüyor.

BAŞKAN — Bunun için para alıyor.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, burada söylenen zemin açma izni için ayrı harç alınıyordu, halen uygulamada; yol kanal açma izni ayrı tarifeye tabi; yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması ve belediyece gösterilen yere taşınması, oraya taşınması konusunda ayrı bir harç alınıyordu ve sadece İmar Müdürlüğüyle ilgili olarak 12 harç var; Yapı Kontrol Müdürlüğüyle ilgili olarak yine bir o kadar harç var ve çok harç oluyor ve belediye meclisleri buna göre bir tarife tespit ediyorlar. Biz, bunları azaltalım, birleştirelim, tek bir harç altında toplayalım ve disipline edelim dedik. Bu amaçla zemin açma izni, örneğin inşaat için müsade ediliyor ve oranın kazıma işlemindeki zemin açma iznini buraya alıyoruz.

Yol ve kanal açma izni, suya bağlama, kanalizasyona bağlama gibi izin alındığı takdirde, alınacak olan harç, yine bunun içerisine dahil ediliyor.

Yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyenin yer göstermesi ve bu yerlerin tesviyesi işlemi de, yine aynı harcın içine sokulmak suretiyle tek tarifede bunları birleştirmiş oluyoruz. Uygulamaya kolaylık getiriliyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Bu tesviyesi işini anlayamadım. Çünkü belediyenin gösterdiği yerler daha ziyade bir çukurun doldurulması şeklindedir. Bir yer kazanılması için yer gösterir, gelir orayı doldururlar ve yer kazanır orada da. Hatta, biz askeri birliklerde - böyle yerler vardır - eğitim alanı yapalım diye gösteririz; bir de dökülen para verir. Dökülen para verir, çünkü yakındır orası, belediyenin gösterdiği yer çok uzaktır. Yani, bu hal dahi vardır. Şimdi neyin tesviyesi? Zaten çukuru dolduruyor. Mevcut bir yere yığıyor ki, tepe yapmıyor ki?

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, o toprak dökülen yerde eğer tesviye yapılmazsa bir miktar toprak dökülür, ondan sonra ileriye gidip araçların toprak dökmelemleri mümkün olmuyor, malumları. Onun için burada iş makineleri de çalıştırılmak suretiyle daha fazla toprak dökülebilmesi, oranın uygun ve muntazam bulundurulabilmesi için tesviye gerekiyor.

BAŞKAN — Arkadan yanaşınlar diye.

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Bunu Belediye Temsilcisi arkadaşımızdan soralım. Bunu hafriyatın miktarına göre mi tespit ediyor, araba adedine göre mi tespit ediyor, nasıl tespit ediyor?

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, beher metreküp için bir ücret tespit ediliyor, bu ücret doğrultusunda para tahsil ediliyor.

BAŞKAN — Burada o belirlenmemiş, «Metreküp üzerinden alınır» falan denmemiş.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, «tarife» biraz sonra geliyor, 84 ncü maddede.

BAŞKAN — Metreküpünü nasıl ölçüyor?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bunun eni boyu var, belli derinliği var, ona göre hesaplayıp ücret alıyor.

BAŞKAN — O yere bir tek kazının artıkları gelip dökülse mesele yok, sonunda ölçülür. Filan yerin kamyonu geliyor döküyor, öteki taraftan geliyor döküyor, kaç tane kamyon geliyor; başka başka yerlerden geliyor, bunun içinden nasıl çıkabiliyor belediye?

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bu gibi yerlerde belediyenin bir kontrol memuru vardır. Gerekli denetimler yapılmaktadır. Sonra inşaat anında Yapı Kontrol Müdürlüğü tarafından yapılacak hafriyatın miktarı bellidir.

BAŞKAN — Yani hafriyat yerinde yapıyor tahsilatını, döküldüğü yerde değil.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Hayır, hafriyat yerinde, ruhsat anında tespit ediliyor çıkacak toprağın miktarı.

BAŞKAN — Bu da o kadar suistimale müsait ki.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Götürüp oraya dökmez de başka yere dökerse...

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Efendim, o zaman, yakalandığı an cezalı işlem yapılmakta ve o toprağın oradan kaldırılması o kişi tarafından sağlanmaktadır.

BAŞKAN — Bu çok zor bir şey.

(Bundan da bir şey alması lazım; ama... Kaç metrektür, nedir? Yani çok zor bir şey.

Eskiden de böyle mi almıyordu bu?

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN — 80 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?...

Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Hükümet teklifinde bu fıkrayı en sona eklemişler: «Yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının Belediyelerce gösterilen yerlere taşınması zorunlu olup, bu işler Taşıma Harcına tabidir.»

Böyle bir değişiklikle bir son fıkra eklese: «Yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının belediyelerce gösterilen yerlere taşınması ve bu yerlerin tesviyesi zorunludur.»

BAŞKAN — Ama kim zorunludur?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Belediyelerce yer göstermek zorunluğu var.

BAŞKAN — Tesviye de belediyeye ait. Bu işler için yani belediyeye bir zorunluk getirelim diyorsunuz?.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Burada bir zorunluk haline ihtiyaç var. Yani harcın içine tesviye girmiyor da ondan efendim. Yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviye edilmesi için harç alınmayı anlayamadım. Belediyelerce gösterilen yere naklinden harç alıyoruz tesviyesinden harç almıyoruz sayılır. Burada fiille vergiyi birbirine karıştırmış durumdayız. Rahatsız bir üslubu var bunun efendim.

Bu maddeyle ilgili bir diğer sıkıntım da, bu madde kanunlaştırılırken yalnız âfet bölgesi içerisinde yapılacak inşaat bu vergiden muaf tutulmuş. Biraz sonra rakamlara da geleceğiz. Devlet kamu sektörü bu harçların hepsine tabi. O nedenle de durmadan belediye ile ihtilaf halindedir. Danıştay davaları devam eder. Ya bunu devlet sektöründen tamamen kaldırmak lazım veya bu işin üzerine yürümek lazım kanaatindeyim.

BAŞKAN — Bundan evvelki birçok harçlarda bunları muaf tuttuk. Kamu sektörünü, devlet sektörünü hariç tuttuk, ki en çok hafriyat yapılacak işler de bu devlet sektörüne ait. Büyük bir vilayet

binası yapılacak, bir okul yapılacak, bir kışla yapılacak; bunlar devlete aittir.

Eğer metreküp üzerinden harç vermeye kalksa devletin, hazinenin parasının çoğu belediyelere gidecek demektir; değil mi Sayın Maliye Bakanı?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, gayet tabii. Bu yalnız belediye hudutları içerisinde büyük inşaatlar, baraj inşası gibi büyük inşaatlarda vardır.

BAŞKAN — Ama Haydar Paşa'nın dediği doğrudur; yani bir hizmet karşılığı alıyor bunu. Bir zorluk getirmemiş belediyelere, tesviye etme zorunluluğu gibi.

Bu zorunluluk yoksa, «Getir, dök» der. «Ben yanaşmıyorum» dediğinde, «kendin tesviye et burayı» derse belediye, ne yapacağız?

Bir kaza belediyesinde greyder, dozer var mıdır? Yoktur. Nasıl tesviye edecek orayı o?

Müteahhit kendi orayı tesviye ederse ne olacak? Yine alacak mı bu parayı? Alır, bu kanunun bu maddesine göre alır.

Şimdi zorunluluk getirsek, bu sefer küçük belediyelerin başına dert açacağız. Onlar nasıl yapacak bunu, nasıl altından kalkacak? Tesviye için amele tutmaya kalksa, belki şimdi alacağız o harç onu karşılamayacak.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — «Tesviyeyi» kaldıralım. Zaten tarifesinde de «tesviye» yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN — «Beher metreküp için Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcı» demiş ve «tesviye» lafı koymamış oraya.

ORGENERAL NEJAT TÜMER — Evet, koymamış.

BAŞKAN — «1 Toprak (beher metreküp için) 20 lira - 60 lira» diyor. Yani bir kamyon 2,5-3 metreküp rahat alır, bazı büyük kamyonlar daha fazla da alır. Yani her kamyon için 50 ila 100 lira - asgarisini söylüyorum ben - 150-200 lira bu harç için verilecek.

Evvelce ne kadardı bu?

BÜLENT TUNÇALP (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Şu anda 20 lira.

BAŞKAN — Gene 20 lira tutulmuş, yani bir değişiklik yapılmamış, azamisi konmuş, 60 lira; Bakanlar Kurulu bunu ayarlasın diye, kanunu ikide birde değiştirmemek için konmuş.

Orada «belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi» denmiş. Bunu silmek lazım. Çünkü mademki 84 nci maddede böyle bir tabir yok, 80 nci maddede de bu tabirin yer alması mantıksız oluyor.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Buyurun.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, belediye bu gibi hizmetleri daha önceden ücret mukabilinde yapmakta idi. Bu tesviye belediyece yapılmakta ve bunun karşılığında mal sahibinden ücret alınmakta idi.

Biz, bu maddeyi düzenlerken, belediyelerin ücret almalarında biraz daha keyfi hareket edebileceği kaygısıyla bu madde içerisinde derleyip, biraz önce sayın sözcümüzün de belirttikleri gibi, birçok konuyu çeşitli başlıklar altında topladık.

Aslında «Zemin ve kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ve toprak kazısının taşınması ve belediyelerce yer gösterilmesi» derken birtakım işlemleri birleştirdik. Belediye halihazırda bunları ayrı ayrı işlemler telakki edip ayrı ayrı ücrete tabi tutuyordu. Biz bunları birleştirmiş olduk Sayın Başkanım.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Yani, «Bunu silerseniz, belediyeciler bundan düzeltme parası alır» diyorsunuz.

BAŞKAN — Şöyle de konabilir o: «Zemin ve yol, kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzemeyi ve toprak kazısının taşınması belediyelerce tesviye edilmesi kaydıyla yer gösterilmesi» gibi. «Yer gösterilmesi ve belediyelerce tesviye edilmesi halinde» demek lazım, tesviye etmezse almasın.

Eğer tesviye etmezse, müteahhit, adam koyar onu kendisi tesviye ettirir. Çünkü dökemez artık, bir daha yanaşamaz. Kendisi tesviye ediyorsa, bir de belediye ne tesviye parası alacak bundan?

Eski kanunda nasıldı o kısım?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, eski kanunda yok.

İmar mevzuatı gereğince alınacak harçlar olarak belediyelere, yer gösterilmesi ve tesviye işlemi, 1580 Sayılı Kanuna göre, görev olarak verilmiş, dolayısıyla 1580 sayılı Kanuna göre verilen yetkiye binaen belediye meclislerince takdir edilecek bir tarife üzerinden alınıyor.

Ben bir örnek vermek istiyorum : Sadece zemin açma için, metreküp olarak 20 lira alınıyor efendim. Ayrıca tesviye için 5 lira alınıyor, döküm yeri için, yerin gösterilmesi 10 liradır. Yani toplam 35 lira oluyor. Burada göstermezsek yine her biri için ayrı para almış olacaktır.

BAŞKAN — Yani, siz diyorsunuz ki, açması, taşınması, tesviyesi hepsi bir nam altında, «İşte 20 lira vereceğim» diyorsunuz; ayrı ayrı almasını diye?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet efendim.

BAŞKAN — Tamam.

Başka söz almak isteyen var mı efendim?..

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Kamu sektörü de verecek mi?

BAŞKAN — Kamu sektörü ne olacak? Muafliklar hanesinde yok.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, belediyelere devlet bütçesinden şimdiye kadar çok paralar verilmiş. Bir ölçüde bunu vermiş olmamız...

BAŞKAN — Bütçeden yapılacak yardımı azaltır, yahut yaptırılmaz.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Ve yahut da eğer bu suretle kurtulabilirsek iyi. Lütfedin bunları muaf etmeyelim. Bu kadar miktar devlet bütçesinden alsınlar. Çünkü Bugüne kadar verilen çok çok fazladır. Bununla bu işin içinden kurtulunur. Devlet bütçesinden bugüne kadar çok büyük miktarda yardım yapılmıştır. Bir istisna getirilmesi pek doğru olmaz bence.

BAŞKAN — Zaten askeri birliklerden alınmıyor. Ben hiç hatırlamıyorum. Zaten kışlanın içindeki toprağı, kıta komutanı eğitim sahası yapmak için «doldur şu çukuru» diyor. İşte Mamak'ta o suretle, koca bir futbol sahası, Allah rahmet eylesin Fazıl Polat zamanında kocaman bir eğitim alanı kazanıldı. Orası çukur bir dereydi. Kamyonlar geldiler boşalttılar, boşalttılar; koca bir saha oldu. Yardımı da oldu, eğitim sahası kazandı.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, halihazırda da resmi dairelerin inşaatları için harçlar şimdi ücret namı altında alınıyor. Bu harç müteahhitlerden alınıyor. Çünkü işi yapan müteahhittir, belediye ile bu tür işlemlerde muhatap olan kişi müteahhittir.

İhale bedeline yansımaları olayı ayrıca mütalaa edilebilir. Fakat halihazırda da müteahhitlerden belediye ücret namı altında bu paraları alıyor efendim.

BAŞKAN — Ruhsat alınmışsa, tabii belediye alır bunlardan. Bazıları ruhsatsız yapıyor da, benim söylediğim o; sonradan ruhsat alınıyor.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sıkıntılar doğuyor.

BAŞKAN — O olacak.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sosyal Sigortalar Kurumunun Çiftlik karşısındaki inşaatları dolayısıyla 400 milyonluk borcu çıkmıştır. Bu parayı vermesine de imkân yoktur. Şimdi affetme yoluna gidilmiştir, yahut süre uzatımı yoluna gidilmiştir.

Bu bakımdan bu böyle kalsın Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Efendim, imkân var mı şimdi, Ankara'da Çiftlik kavşağında koca bir mahalle kurulacak, belediyenin bundan haberi olamayacak? Bu mümkün değil.

Efendim, Demetevler'de 200 binlik bir şehir teşekkül edecek, 15-16 katlı apartmanlar çıkacak, belediye bunu bilmeyecek, bittikten sonra «Sen nasıl yaptın?» diyecek. Kimi inandırabilirler buna?

Hepsi bunların haberli olarak yapılıyor; yani göz yumuluyor, ondan sonra gelen bir belediye reisi buna el koyuyor; mesele burada.

Onu inşaatın başladığı zamanki belediye reisi ve o zamanki belediye meclisi encümenine falan ödetmek lazım, onlardan almak lazım. Yapanların bunda kabahati yok ki. Herkes bir müteahhitle anlaşmış, kooperatif kurmuş, ev yapılmış, tam gireceği zaman, «Efendim, harcını vermedin...» Alsa idin o zaman.

80 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

81 nci maddeyi okutuyorum :

İşyeri Açma İzni Harcı :

MADDE 81. — Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması «İşyeri Açma İzni Harcına» tabidir.

BAŞKAN — Bu meslek harcından ayrı, değil mi? Bir de meslek harcı vardı.

BİLGİN SOYER (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Hayır Devlet Başkanım.

BAŞKAN — Bunu yalnız açarken veriyoruz ve bir defa veriyoruz değil mi?

BİLGİN SOYER (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Evet efendim.

BAŞKAN — Küşat harcı...

81 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

82 nci maddeyi okutuyorum:

Muayene ve Rapor Harcı :

MADDE 82. — Mevzuatın alınmasını gerek zorunlu gerek isteğe bağlı gördüğü ve belediyeler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek muayene ve sağlıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler «Muayene ve Rapor Harcına» tabidir.

BAŞKAN — Bu 82 nci maddeyi izah eder mi Komisyon Sözcüsü...

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bu 1580 Sayılı Kanunun 15 nci maddesinin 29 ncu fıkrasına göre verilmiş bir yetki, belediyelere. Umumun sıhhati ile ilgili olan konularda yapacağı muayeneler var.

BAŞKAN — Yiyecek, içecek vesaire muayeneleri.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet Sayın Başkanım.

Bununla ilgili olarak muayene ettiği takdirde bu harcı alıyor. Örneğin; pastırma, sucuk gibi konularda muayene yapıyor ve gerekli muayeneyi yaptıktan sonra bu harcı alıyor.

BAŞKAN — Peki bu muayeneyi her yaptığı mı alıyor, yoksa bir defasında mı alıyor bunu?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Her yaptığı mı alıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Her gün gelecek ve ben her gün muayene yapacağım derse her gün mü alacak?

(MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, mesela pastırma zamanı geldi mi pastırmaları muayeneye alıyor. Bir kere bir mevsimde veya ihbarı aldığı zaman ayrıca denetimini yapıyor. Muayene edilip edilmediği konusunda denetim yapıyor, ama bir sezonda sanıyorum ki bir defa.

BAŞKAN — Parası azaldı mı belediyenin her gün muayeneye gider, «Muayene yapıyorum» der.

ÖZGÜR BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununa göre yenilen, içilen maddelerin muayyen periyotlarla muayene edilmesi lazımdır. Belediyenin aldığı harç bu periyotlarla yaptığı muayenelerden dolayıdır. Diğer belediyenin kontrol vazifesinden dolayı mükerrer olarak yaptığı şeydir ki onun için herhangi bir şey almaz. Kontrolüdür bu, belediyenin asli görevidir.

BAŞKAN — Daha ziyade imalat yerlerinde yapıyor, yoksa satış yapan bakkallarda değil.

ÖZGÜR BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Evet; imalat yerlerinde. Diğer kontrol görevi oluyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN — 82 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?..

Buyurun.

ORGANİZATÖR HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, bu konunun Türkçesinde bir rahatsızlık var.

«Mevzuatın alınmasını gerek zorunlu, gerek isteğe bağlı gördüğü..»

BAŞKAN — «Zorunlu ve isteğe bağlı gördüğü» demek lazım, «Gerek», kelimesine lüzum yok.

ORGANİZATÖR HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «Gereğince» desek efendim: «Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı görülen ve belediyeler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek; muayene ve sağlıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler..»

BAŞKAN — Oldu efendim.

Bu değişikliği bir kere daha okutuyorum:

«Muayene ve Rapor Harcı :

Madde 82. — Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı görülen ve belediyeler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek; muayene ve sağlıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler «Muayene ve Rapor Harcına» tabidir»

BAŞKAN — «Ruhsat» geçti orada; «Ruhsatlar, rapor ve belgeler den sonra Muayene ve Rapor Harcına» deniyor. «Ruhsat, Muayene ve Rapor Harcına» demek lazım değil mi? Harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar bir kere vergiye tabi. Rapor ve belgeler de harca tabi. Yalnız muayene ve rapor harcı değil, ruhsat harcı da var; öyle değil mi?

KURMAY ALBAY CUMHUR EVOİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar; bir kere onlar dahil. Ondan sonra da rapor ve belgeler, onlar da dahil.

KURMAY ALBAY CUMHUR EVOİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Onların hepsi, «Muayene ve Rapor Harcı» diye kısaltılarak öyle bir isim altında toplanmış; ama tensip buyurulursa ilave edilebilir sanıyorum.

BAŞKAN — «Ruhsat, Muayene ve Rapor Harcına tabidirler» denilebilir.

Buyurun.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, isminin çok uzun olmaması açısından kısaltma yapılmıştır. Hükümet teklifinde «Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı» olarak tedvin edilmişti; ama kısaltma endişesiyle bu hale dönüştürdük. İfade ettiğiniz hususlar gerçekten yerindedir.

BAŞKAN — Hükümetinkinde öyle: «Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına tabidir.» Ona bir «Ruhsat» kelimesini ilave etmek lazım.

ORGĖNERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «Zirai» kelimesinden niye vazgeçildi? Hükümetin teklifinde zirai de vardı.

BAŞKAN — Evet, o neden yok?

MUHABERİE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bu maddeyi incelerken ilgili kuruluşlardan temsilciler geldi ve zirai konuyu buraya dahil etmedik. Biz Hıfzıssıha Kanununu esas aldık ve ona göre bu maddeyi düzenledik.

BAŞKAN — Yani girmiyor mu şimdi zirai şeyler bunun içine?

MUHABERİE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Girmiyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Nasıl girmez? Mesela; mantar yetiştiriyorlar ve satıyorlar; muayene etmeyecek mi? Acaba zehirli mi, değil mi diye muayene edilmeyecek mi?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, Tarım ve Orman Bakanlığında ilgili arkadaşlar geldiler; zirai tahlillere ilişkin görev ve yetkilerin tamamen veteriner ve tarım teknisyenleri tarafından devir alındığını, belediyelerin bu maksatla veteriner hekim ve tarım uzmanı çalıştırmadıklarını ifade ettiler. Biz 1580 sayılı Kanundaki düzenleme-

ye paralel olarak Hükümet teklifini düzenlemiş idik; ancak 1580 sayılı Kanunun o maddelerinin eskiden düzenlendiğini, halihazırda bu işin merkezi hükümet tarafından belediyelerden çekilip alındığını, dolayısıyla gerek kalmadığını ifade ettiler. O bakımdan zirai tahlillerle ilgili bölümü Komisyon olarak çıkardık.

BAŞKAN — Onun için çıkardınız, peki.

O zaman o tırnak içindeki ibareyi; «Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına tabidir.» diye yazalım. Kısaltmaya gerek yok.

KANUNLAR MÜDÜRÜ ORHAN DÜLGERLER — Maddenin matlubını da düzeltmek gerekcek Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Evet, O da; «Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı» olacak.

Şimdi 82 nci maddeyi bu şekilde bir daha okutuyorum:

Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı :

MADDE 82. — Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı görülen ve belediyeler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek; muayene ve sağlıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler «Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına» tabidir.

BAŞKAN — Başka söz almak isteyen olmadığına göre, 82 nci maddeyi bu son okunduğu şekilde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

83 ncü maddeyi okutuyorum :

Sağlık Belgesi Harcı :

MADDE 83. — Yaptıkları işler ve gördükleri hizmetler dolayısıyla özel mevzuatı gereğince belediyelerden sağlık belgesi almak mecburiyetinde olan kişilere verilecek bu tür belgeler ile bunların belli aralıklarla yapılacak vizeleri «Sağlık Belgesi Harcına» tabidir.

BAŞKAN — Bu, okula giderken, kaydolurken mi mevzubahis?

ORGĖNERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Her türlü satış yapan, yiyecek maddeleri satan yerlerde bulunan kimselerin alacakları belgedir; ahçılar, elle satış yapan kişi.

BAŞKAN — Onların muayenesi, çünkü, diğerleri hükümet tabibine gider, okula kaydolurlar.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Bu tarifede yalnız miktarı çok, 100 lira ila 300 lira.

BAŞKAN — Tarifeye gelince onu konuşalım.
ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Yani, bunun başka bir manası da var gibi geldi bana efendim, o bakımdan sordum.

BAŞKAN — Evet.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Burada «yapılacak vizeleri» deniyor.

BAŞKAN — Evet, ondan kasıt ne?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Amaç süre uzatmak. Bunların sürelerinin belli aralıklarla uzatılmaları, onu kastediyor her halde?

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet, ilk muayene yapılıyor, onun arkasından belli periyotlar halinde 6 ayda bir tekrar bunların muayenesi yapılıyor. Örneğin; bir kimse sağlam olarak girebilir de, sonra hastalanabilir; dolayısıyla bu vizeler yapılıyor. Sağlık belgesi kartı alıyor; bu belgenin her 6 ayda bir vizesi yapılıyor, tekrar muayenesi yapılıyor, vizesi yapılıyor; onun sonucunda vize için de aynı ücret, aynı ruhsat harcı alınıyor.

BAŞKAN — Bir daha muayene yapılıyor çünkü.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, vizeyi Türkçe yazalım, müsaade buyurulursa. «Bu tür belgeler ile bunların belli aralıklarla uzatılmaları» şeklinde yazalım.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Yenilenmeleri..

BAŞKAN — Hükümetin teklifinde «Vize» kelimesi yok.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Yeni getirilmiştir. Sayın Başkanım. Her defasında aynı vergiye tabi mi diye tereddüt vardı, tereddüt kalmasın diye, bir defa değil her defa alınacak diye.

BAŞKAN — «... bunların belli aralıklarla yapılacak»..

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «Yapılacak» kelimesine de lüzum yok efendim. «Belli aralıklarla yenilenmeleri Sağlık Belgesi Harcına tabidir.»

BAŞKAN — Karneye «Sağlamdır» diye bir damga basıyor; vize değil o, vize değil. Giriş-çıkışta filan olur o vize işi, bunda olmaz.

83 ncü maddeyi bu şekliyle tekrar okutuyorum:
Sağlık Belgesi Harcı :

MADDE 83. — Yaptıkları işler ve gördükleri hizmetler dolayısıyla özel mevzuatı gereğince belediyelerden sağlık belgesi almak mecburiyetinde olan kişilere verilecek bu tür belgeler ile bunların belli aralıklarla yenilenmeleri «Sağlık Belgesi Harcına» tabidir.

BAŞKAN — 83 ncü madde üzerinde başka söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

84 ncü maddeyi okutuyorum:

Çeşitli Harçlara Ait Tarifeler :

MADDE 84. — Bu bölümde yazılı çeşitli harçlar aşağıdaki tarifeye göre alınır.

	Harcın Miktarı	
	En az	En Çok
1. Kayıt ve Suret Harçları :		
a) Standart her sayfa başına	25	75
b) Harita, plan ve krokilerin beher metrekaresinden	400	1 200
2. İmarla İlgili Harçlar (Ticaret ve Konut Bölgeleri İçin Ayrı ayrı):		
a) İlk parselasyon harcı (beher metrekare için)	5	15
b) İfraz ve Tevhid Harcı (beher metrekare için)	10	30
c) Plan ve Proje Tasdik Harcı (beher inşaat metrekaresi için)	5	15
d) Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcı		
I. Toprak (beher metreküp için)	20	60
II. Kanal (beher metrekare için)	100	300
e) Yapı İzin ve Denetleme Harcı (beher metrekare için)	5	15
f) Yapı Kullanma İzni Harcı (beher metrekare için)	10	30
3. İşyeri Açma İzni Harcı :		
(Beher metrekare için işin maliyetine göre)	10	100
Ancak bu miktar hiç bir suretle beşbin metrekareye isabet edecek tutarı aşamaz.		
4. Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı :	500	1 500
5. Sağlık Belgesi Harcı :	100	300

BAŞKAN — «Sağlık belgesi» ile deminki madde geçen rapor, muayene» aynı şey değil mi?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — İnsanları muayene ettiklerine göre, 83 ncü madde efendim, sağlıkla ilgili.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, müsaade ederseniz; benim buradan anladığım, mesela; bir lokantayı, bir büyük oteli veyahut aşçıhaneyi muayene ediyor, gidiyor ve onunla ilgili olarak, «Bu tesiste böcek yoktur. Hıfzıssıhha Kanununa uygundur» diyor ve o zaman böyle bir belge veriyor ki, miktar ancak bunu karşılıyor. Yoksa aşçının elinin muayenesi falan gibi değil.

BAŞKAN — O, Sağlık Belgesi Harcı.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — O Sağlık Belgesi Harcı. Tesislerin, sağlıkla ilgili yerlerinin her halde.

BAŞKAN — 500 - 1 500 olan o; değil mi?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — 500 - 1 500 olan bir yerin açış..

BAŞKAN — Hayır, 82 ncü madde.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Muayene ve Rapor Harcı..

BAŞKAN — Evet, «Ruhsat»ı da koyduk oraya; «Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı» dedik. Sağlık belgesi ise, işte gidecek, aşçının veya bir başka hizmetlinin, «Hastalığı falan yoktur, sağlıklıdır» diyecek. O, 100-300 lira.

«Bu harçlar üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?..

«Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, «Standart her sayfa başına» deniyor. Bizde sayfa standardı oluşmuş durumda değil, her sayfa sayfadır. Yani bu da sayfadır, bundan biraz daha büyük olur, bu da sayfadır. Bu bakımdan, bu «Standart» kelimesinden ben endişe ederim; «Bu büyüktür, standart sayfa değildir» denebilir.

«Ondan sonra, bu «İmarla İlgili Harçlar»ı alt alta getirirsek, zannediyorum büyük bir sıkıntı doğar. Mesela, İlk Parselasyon Harcı (beher metrekare saha için), İfraz ve Tevhid Harcı (beher metrekare saha için), Plan ve Proje Tastik Harcı (beher inşaat metrekaresi için). Yani 1 800 metrekarelik bir inşaat yapıyor, her kat için alıyor.

Toprak Hafriyat Harcı diyor, onun ölçüsü belli değil, onun birimi yok yanında.

BAŞKAN — Altındaki bentte var; «Toprak-Kanal» (beher metrekare için) diyor.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Evet Sayın Başkanım, beher metreküp toprak için 20 lira, beher metrekare kanal için 100 lira koymuş. Acaba bunun yekûnu ne kadardır, çıkarılmış mı belediyeye ne getiriyor?

BAŞKAN — İnşaatın pahalı çıkışının sebebi bu. Evet, buyurun.

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Efendim, 100 metrekarelik bir daire için 8 000-8 500 lira. Halihazırda daha büyük rakamlar alınıyor. Ben burada rakamları okuyabiliyim.

BAŞKAN — Asgarilerini aldınız..

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet, asgarilerini aldık efendim. Burada Bakanlar Kuruluna bırakılıyor.

BAŞKAN — «Yapı Kullanma İzni Harcı» ne demek? Yapıyı yaptın; yani iskân müsaadesi mi?

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet.

BAŞKAN — Artık ona gerek var mı? Buraya kadar aldı, toprağını aldı, parselasyonunu aldı, zemin açmasını aldı, yapı izni ve denetleme harcını da aldı; geldi, denetledi, ondan sonra, gel otur diyor bir de harç alıyor; ona ne lüzum var?

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Zaten birçok suiistimaller de bu sebeple oluyor efendim.

BAŞKAN — Evet. İzin almak için geliyor; o kadar sıkıdır ki mevcut mevzuat, yukarıdan, tavandan ölçer, 4 metre geldi; bir de tabandan ölçer duvardan duvara 4 metre 5 santim, 10 santim geldi mi. «Müsaade etmiyorum» der. Halbuki bizde tuğla standardı yoktur, tuğlalar birbirine eşit değildir. Ondan sonra o müteahhit gider (başı belaya girecek, vermiyor müsaade), muayyen bir para verir ve müsaadeyi alır. Bunlar çok suiistimale yol açan şeyler ve bunda çok para döner.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bir hususu arz etmeme müsaade ediniz. Yapı izni alınması sırasında, biz merkezi idare olarak yapı izni verilmeden önce bina inşaat vergisi alıyoruz. Yapı kullanma izni alınmadan evvel, iskân ruhsatı

alınmadan evvel de Emlak Alım Vergisi alınır. İki vergiyi doğuran olayı merkezi idare, maalesef belediyelerin elinden kendi gelir kaynağını almış, diğer birçok mükellefiyette olduğu gibi..

BAŞKAN — Ama ondan da % 5'i veriyorsunuz belediyeye.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Evet.

BAŞKAN — Şimdi bakın, bir evvel, yapı izni ve bir de denetleme. Denetleme ne demek? Sonunda denetleyecek bunu değil mi?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Projeyi bitirince ve inşaat boyunca denetleyecek, «Sağlam inşaatır» diyecek.

BAŞKAN — Evet. Bunu yaptıktan sonra artık kullanma için ne izni alıyor, onu anlamadım? Bitmişse bitmiş. Sonra, kaldı ki, ondan sonra daha bitmiyor, elektrik bağlatacak, tekrar olacak.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Hep buna bağlı, kullanma iznine bağlı. Elektrik bağlanacak. kanal bağlanacak.

BAŞKAN — Ondan sonra, bir de elektrik bağlamak için ayrı para alacak, su, havagazı bağlamak için ayrı para alacak, onları da yatıracak. Kanalizasyon için ayrı alacak.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Kazdırır, boruyu döşetir ama, bağlatmak için bu izni bekler, bağlatamaz.

BAŞKAN — En son bu şey çok sıkıntıya düşürüyor.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Buyurun.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Sayın Başkanım, bu konudaki Hükümetin teklifi 4 bölüm halindedir ve burada dikkatimi çeken konu; mesela, kayıt ve suret harçlarının 20 ila 100 olması. Biz bunu 25-75; 400- 1 200 olmak üzere ikiye bölerek artırmışız. Halbuki sağlıkla ilgili konuda rakam 500 ila 1 500 iken burada 100 ila 300'e indirilmiş. Yani diğerlerinde hep daima artma olmasına veya sabit tutulmasına rağmen niye acaba bu kadar, 4 misli daha azaltılmış sağlıkla ilgili konular? Yani, sağlık hizmetleri biraz daha rahat yürüsün diye mi acaba? Benim görüşüme göre böyle unumi olarak ifade edilirse, 4 madde halinde, Hükümetin teklifi gibi, o

takdirde biraz evvel buyurduğunuz, böyle küçük memurlara rüşvet alma konusu da kapanmış olur.. Ne kadar detaylı yazılırsa öyle teker teker yazılırsa, o kadar çok fırsat verilmiş olur kanısındayım.

Arz ederim.

BAŞKAN — Evet. Komisyon çok detaylandırmış bunu, Hükümet 4 maddede toplamış.

Buyurun.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, İmar Müdürlüğünden, Yapı Kontrol Müdürlüğünden, İmar ve İskân Bakanlığından ilgilileri ve uzmanları çağırarak bu maddeleri inceledik.

Birincisi, «Kayıt ve suret harçları»na değinmek istiyorum: «Standart her sayfa başına», dan «Standart»ı silebiliriz. Her sayfa başına, halihazırda Harçlar Kanununa göre 25 lira ile 350 lira arasında harç alınmaktadır, mahkemelerde ve diğer yerlerden ve yine harita, plan ve krokilerin beher metrekaresinden Ticaret konut bölgeleri için 2 500 lira, diğerlerinde 1 000 ila 2 000 lira arasında değişiyor. Biz bunları 25-75. yani 3'er kat, kanunun genel espirisi içerisinde 3 kat olarak düzenledik ve 400-1 200 lira olarak yaptık.

«İmarla ilgili Harçlar» Konusuna gelince; şu anda Sayın Başkanım, yapı kontrolle ilgili olarak 12 imarla ilgili olarak 12 tane harç alınmakta, halihazırda alınmakta. Bunları bu kanunda disipline ettik, yani belediyelere bu işi bırakmayalım dedik, bıraktığımız takdirde suiistimal ediliyor. Bu nedenle bunların adedinide azaltarak bir disiplin altında toparlamaya çalıştık.

BAŞKAN — Şimdi kanunda böyle dedikten sonra, ayrıca belediyeler kendi kendilerine vergiyi nasıl tahsil eder?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Efendim, 1580 sayılı Kanununda «İmarla ilgili harçlar alır» diye bir hüküm var ve ücrete tabi işler bunlar.

BAŞKAN — Onu kaldırmıyor muyuz biz şimdi?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Bu kanunla kalkıyor, hepsi kalkıyor.

Onun için Hükümet teklifine göre imarla ilgili harçlar sayı itibariyle artmıştır.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şöyle arz edeyim efendim: Biz harçları Komisyonunda

çeşitlendirdik; ama, başka bir iş daha yaptık: Harç ve katılma konusu yapılmayan işler için belediye artık ücret alamaz dedik. Halihazırda belediyeler bunları harç olarak almıyorlar efendim, «Ücret» diye alıyorlar. O kadar çok ki, yol kodu, aplikasyonu, rölevesi; dünya kadar çeşitlendirmişler ve hepsinin kendine göre ayrı ücreti var. Biz harçları biraz, vakıa çeşitlendirdik; ama burada harç konusu yapılmayan işlemler için «Belediye ayrıca ücret alamaz» diye (birazdan gelecek) başka bir madde tedvin ettik.

Dolayısıyla belediyenin bu imarla ilgili harçlarını belli ölçüde daraltıp, «Ücret» başlığı altında da ilave bir kulak yaratıp vatandaşları belli ölçüde bezdirmesini diye de tedbirini getirdik. Yani bu düzenleme ile belli ölçüde mutabıkız Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Biz mahkemelerdekini değiştirmiştik, evvela 75 lira idi 25'e indirdik, ama Bakanlar Kuruluna da bir yetki verdik onda. Ona paralel olarak mı bunu 25 yaptınız?

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet.

BAŞKAN — Hükümet teklifi 20 imiş, niye 25'e çıkardınız?

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Harçlar Kanunu hükmüne uyduk Sayın Başkanım.

BAŞKAN — O ayrı, o mahkemelerdeki, bu öyle değil ki.

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bir paralellik olsun diye, yani mahkemeden alınanla belediyeden alınan için aynı ücreti versin, ödesin dedik ve maliyeti hesap ettik Sayın Başkanım. Kâğıt parası, yazma parası, yazanın durumunu nazarı itibara alarak bunu yaptık.

BAŞKAN — Peki Hükümet ilk teklifi yaparken bu kadar detaylandırmayı düşünmemiş miydi?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, 5237 sayılı Kanunda belediyelerin imarla ilgili olarak alacakları harç sadece yapı izin ve denetleme harcı olarak tedvin edilmiş. Bunun dışında belediyelere imarla ilgili olarak herhangi bir harç tahsil etme yetkisi verilmemiş.

BAŞKAN — Tamam. Biz bunu şimdi kanunlaştırıyoruz; belediyenin aldığı o şeyleri kanunlaştırıyoruz.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Yalnız Sayın Başkanım, belediyelerin yaptıkları bir de hizmet var; onu da gözden uzak tutmamamız gerekir. Plan ve projeyi tasdik edecek; binanın oturup oturmadığını vesairesini kontrol edecek; toprağın açılması için izin verecek; yolun asfaltının, altyapı tesislerinin belirli ölçüde bozulmamasını temin edecek; hani buna mümasil belediyenin bu izni vermesine bağlı olan birtakım işlemler ve eylemler yapması lazım. İyice de belediyeleri bu konuda gelersiz bırakıp hizmetin kendiliğinden yürür durumda kalmamasını Komisyonda tartışarak bu şekilde karara bağlamaya çalıştık.

Bir de Sayın Başkanım, halihazırda belediyeler her sayfa başına 150 lira tasdik parası alıyorlar.

BAŞKAN — Hangi kanuna göre?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Ücret alıyorlar efendim, kanuna tabi değil.

BAŞKAN — Nasıl oluyor bu? Bundan sonra gene alamayacağı ne malum?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Harç konusu yapıldığı için alamazlar efendim.

ORGENRAL HAYDAR SALTİK (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Değiştirdiğimiz kanunda 30'ar liraya indirdik Sayın Başkanım; her sayfa suretinden 30'ar lira, avukatların vekâletname suretlerinden 50 lira.

BAŞKAN — Yalnız, tasdikli dedik ama biz ona; burada böyle bir şey yok; her sayfa başına.

ORGENRAL HAYDAR SALTİK (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Ama gene tasdikli.

BAŞKAN — Burada böyle bir kayıt yok, «Bu bölümde yazılı çeşitli harçlar aşağıdaki tarifeye göre uygulanır» diyor: Kayıt ve suret harçları. Çıkardım suretini, al git diyecek. Yani tasdikli olması şart.

ORGENRAL HAYDAR SALTİK (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «Belediyeler ve belediyelere bağlı müesseselerden istenecek her türlü kayıt suretleriyle gayri menkullerle ilgili harita, plan ve projelerin suretleri».. demiyor.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, tasdiksiz bir suretin geçerliliği yoktur efendim. «Aslının aynıdır» diye ilgili merciler tasdik ediyor efendim.

ORGENRAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Buradaki «Tasdik» deyimini fotokopiler için varıttır. Yani fotokopi çıktıktan sonra mutlaka bunlar «Aslının ayırır» densin diye ilamın her sayfasının suretinden ve kerre içinde «tasdikli fotokopiler dahil».. Diğerleri de böyle, «Tasdikli fotokopiler dahil».. Yani fotokopi suret anlamına kullanılamaz, mutlaka bir mühür taşısın diye konmuştu efendim.

BAŞKAN — Benim tereddüdüm şurada: Bu kadar detaylandırmak mı daha iyi, yoksa bir bina yapılırken evvela arazi ifraz edilecek, projesi yapılacak, tasdik edilecek, zemin açma izni verilecek, toprak taşınacak, neyse, hepsini birden inşaat müsaadesi harcı diye bir tek harç mı alsak?..

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, tabii o şekilde alınacak harçta bazı kişiler var ki, bunun ancak birini yapıyor, üç sene sonra bir diğer ünitesini yapıyor, üç sene sonra bir diğer bölümünü yapıyor; yıllar sonra yapabileceği bir hizmetin çok önceden belediye bütün harcını almış olacak.

Ancak, buyurduğunuz şekilde de yapılması Komisyonunda görüşmüştür, fakat, hizmetin karşılığında bu yapılabilsin düşüncesiyle bölünerek yapılmıştır. Tabii toptan alınırsa da gene buna benzer bir fiyat alınacak. Nitekim Hükümetin teklifi de 1 000-5 000 lira idi, buradaki toptan harçlar da 8 bin lira civarında tutulmuştur.

BAŞKAN — Hükümetin teklifinde metrekare falan filan dememiş, 1 000-5 000 lira arasında demiş, imarla ilgili harçlar demiş hepsine toptan. Yani, benim o daha hoşuma gitti de onun için soruyorum.

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Arz ettiğim gibi bu zaman içinde birçok inşaatlar hemen yapılıp kısa sürede bitmiyor malumları. Hatta dar gelirliiler önce hafriyatı yapıyor, 2-3 yıl sonra inşaatına başlıyor veya daha değişik şeyler yapıyor. Bu nedenle hizmetin getirildiği zaman içinde bu harcın alınması düşünülmüştür.

BAŞKAN — Bir bina yapımı için kaç defa gidilip gelinecek. Evvela ifraz ve tevhid harcı falan, onları saymıyorum. Bunlar yapılmıştır vaktiyle diye düşünüyorum. Plan ve proje tasdiki için gidecek, bir; ondan sonra zemin açma için, toprak harfiyatı izni için gidecek, etti iki; yapı izin ve denetleme harcı için gelecek gidecek, üç; bir de yapı kullanma iz-

ni alacak sonunda; dört. Dört defa gidip gelecek. Kanal açma varsa bir de, ayrıca kanallar için falan da gidecek; etti beş.

Bizim bu yaptığımız, yani şimdiki sizin Komisyonun yaptığı daha pahalıya çıkıyor, Hükümetin teklifinden.

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, 8 bin küsur lira efendim.

BAŞKAN — Almasınlar derim efendim, almasınlar. Biz orada biraz azaltacağımıza daha da çoğaltıyoruz şimdi; bini 8 bine çıkartıyoruz.

ORGENRAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Emrederseniz miktarı düşürelim. Yalnız bir noktada inşaatı bir kanunla takip eden maddeler haline getiriyoruz. Evvela bunu, sonra şunu, sonra şunu yapacaksın diyoruz. Eğer arzu ediyorsanız bu miktarları düşürelim.

BAŞKAN — Çok geldi bana 8 bin lira falan. Bir daire için bu, daire başına düşen. 10 daireli, 20 daireli bir apartmanda 8 bin lira gibi bir rakam olacak.

ORGENRAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — 1 milyona göre mi 8 bin lira diyorsunuz?.

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — 100 metrekare için efendim.

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — 70 metrekare için daha düşük tutuyor.

BAŞKAN — Detaya indikçe iş çetrefilleşiyor. Mesela bana bu toprak harfiyatı çok geldi; beher metreküpü için 20-60, kanal için 100-300, yapı izni ve denetleme harcı her metrekare için 5-15 lira. Demek ki 100 metrekare olacaks 500 lira oluyor o şimdi, 5 görünüyor ama, 500; bunu böyle okuyun. Ondan sonra yapı kullanma izni harcı, 1 000 lira; 10 lira metrekaresi çünkü; çok.

Denetleme için 5 lira da, niye mesela izin için 10? Denetlemede daha çok gelip gidiyor. Bütün inşaat süresince gidecek gelecek, onda metrekaresine 5 lira alıyor da, en sonunda bir müsaade verecek, bir defa gelecek, sonunda bitmiştir, onda 10 lira. O da 5 lira olmalı; 5-15 yapalım.

ORGENRAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Aslına bakarsanız yapı denetlemesi yapılıyor mu belediyelerce, inşaat süresince?..

BAŞKAN — Yok efendim, ne denetimi.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Yapılıyor.

BAŞKAN — Denetleme yapılırsa bu kadar kaçak olmaz canım, ne denetlemesi yapılıyor? Bankaların aldığı denetleme harcına benzer bu; Emlak Kredi Bankasının. Her seferinde oraya denetleme harcı koyar, bir defa gelmez.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Ekspertiz parası var.

BAŞKAN — Efendim taksit parası koyar, bilmem ne koyar, laftır o. Bu da ona benzer. Kontrol mühendisi vardır, kontrol mühendisinin vazifesidir zaten. Belediye oraya bir kontrol mühendisi veriyor mu?

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Veriyor Sayın Başkanım.

BÜLENT TUNÇALP (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şu anda Ankara'da yapı denetleyen 8 ekibimiz var. Bunun dışında yapı bittikten sonra tüm tesisatlarıyla birlikte kullanıma elverişli hale geldikten sonra denetleyen 4 ekibimiz var. Bunların altlarında arabaları, telsizleri daimi faaliyette bulunan ekiplerdir. Belli miktarlara mal oluyor belediyeye; küçümsenemeyecek rakamlardır bunlar. Vatandaşın yapıyı sağlıklı bir şekilde kullanmasını gerektirecek tüm doneleri inceleyici bir ekip tir bunlar, teknik ekiptir. Ayrıca sağlık açısından da belediyenin sağlık işleri müdürlüğü de bu yapıları denetler ve bu raporların altına imza atarlar. Ayrıca bir hizmet olduğu için yapı kullanma izin harcı olarak bu madde ayrılmıştır.

BAŞKAN — Eğer bu denetleme muntazam olarak veya periyodik olarak yapılıyorsa, zaten artık sonunda yapı kullanma iznine, demin söylediğim gibi, gerek yok.

BÜLENT TUNÇALP (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — İnşaat safhasında denetlenmesi ayrı Başkanım. Ayrıca, bina bittikten sonra, tesisatlarının çalışıp çalışmadığı da denetleniyor ve içinde oturulabilir müsaadesi verilmek için rapor tanzim ediliyor.

BAŞKAN — Ama bir defa geliniyor.

BÜLENT TUNÇALP (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Bir defa gidiliyor.

BAŞKAN — O da niye 10 lira olsun? Onun için diyorum. O da 5 lira, öbürü de 5 lira olmalı. Madem kontrol 5 liradır, o da 5 lira olsun. Ondan sonra; «Toprak harfiyatı için 20» bana çok fazla geldi. Normal bir apartman dairesi olarak düşünürsek, kaç m³ toprak çıkar? Araziye göre değişir; ama biz normalini düşünelim.

BÜLENT TUNÇALP (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — 500 ila 1 000 M³ civarında.

BAŞKAN — 1 000 M³, 20 liradan 20 bin lira. 20 bin lira buraya gidecek. Bu asgarisi; yarın, öbür gün 25 bin, daha sonra 30 bin olacak, 60 bin liraya kadar çıkacak.

BÜLENT TUNÇALP (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Bu, tüm bina için efendim.

BAŞKAN — Evet, tüm bina için.

Bir taraftan da, «Konut yapımını teşvik edelim» diyoruz.

BÜLENT TUNÇALP (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Ancak, bu maliyetler karşısında alınacak olursa, demin 8 500 lira gibi bir meblağ bulunmuştu; bu da % 08'e tekabül eder.

BAŞKAN — Efendim, nereden ne kadar kâr yapsak o kadar iyidir.

BÜLENT TUNÇALP (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Ancak, belediyeleri çalışmaz duruma getirirse bu sakınca doğurur zannediyorum.

BAŞKAN — Belediyeler buradan alacağı paralarla mı hazinesini dolduracak?

MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, İmarla ilgili olan çeşitli harçlar, bütün belediyeler için 2 milyar lira civarında tutuyor.

BAŞKAN — Nereden çıkıyor bu, hangi istatistiğe göre çıkarıldı?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, genelde şöyle arz etmek istiyorum: Belediye Gelirleri Kanunu, gerek Anayasa Mahkemesinin iptal kararları, gerek bazı mükellefiyetlerinin merkezi idare tarafından alınmış olması muvacehesinde, kendisine gelir sağlayacak alanlar aramış ve imar uygulaması dolayısıyla «Ücret» adı altında bir meblağ tahsil edebilme yetkisi belediyelere bir gelir kaynağı olarak önemli bir hâsılat sağlamış. Biz bu rakamları büyük ölçüde belediyelerin halihazırda uyguladıkları ücretleri düşürerek bulduk; ama yine de belli ölçüde bir yükseklikleri söz konusudur.

Dediğim gibi, belediyelerin gelir sağlama endişesinin belli ölçüde inşaat sektörüne bir yansımadır.

BAŞKAN — Ama, belediyelerin diğer tarafta gelirleri yoktu da, belediyeler bunlara yüklenmişler; ellerinde yetki de var, bunları yükseltmişler de, yükseltmişler. Eğer biz buna kendimizi kaptırırsak hatalı yola düşeriz. Çünkü, biz diğer vergi kaynakları yarattık. Şimdiye kadar hiç vergi alınmayan şeylerden vergi almaya başlayacak.

Binaenaleyh, bunları da böyledir diye düşünecek olursak yanlış yola gireriz.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Arz etmek istediğim o idi Sayın Başkanım.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, öyle zannediyorum ki, binanın inşaatına başlaması için plan-proje tasdik harcı, zemin açma izni-toprak hafriyatı, yapı izni ve denetleme harçlarının bir kalemde birleşmesi lazım. Müracaat eden vatandaş, planını tasdik ettirdikten sonra, toprağın kazma müsaadesini de alsın, inşaatına başlama müsaadesini de alsın; bu üçünü birleştirelim ve bu üçünde de uygun bir rakamı bulalım. En sonunda yapı kullanma izni harcı tekrar, en son denetleme olduğu için ayrı bir konu olarak girsin; fakat bu üçü eğer inşaatın yapılması için üç defa belediyeye gitmeyi icap ettiriyorsa, vatandaş bu külfetten kurtaralım. Planını tasdik etsin, toprağı kazma müsaadesini versin, nakil müsaadesini versin ve temeliyle beraber inşaatına başlatsın. Yani, üçüne tek harç alalım, diyorum.

BAŞKAN — Bunu birleştiremez miyiz?

İSMAİL HAKIKI SAYIN (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bunun pratikte bazı sorunları var. Aslında, bir taraftan inşaat sektörünü teşvik etmek isterken, bir taraftan da harçların ta başından alınması inşaat sektörünü bir anlamda caydırıcı olabilir. Çünkü, pekâlâ bazı durumlarda sadece proje tasdikıyla yetinilmiyor. Örneğin, kiracıları boşaltacak; mahkemeye veriyor yahut belli olaylar oluyor, inşaatın vazgeçilebilmiyor.

Eğer biz plan-proje tasdik harcı, toprak harcı ve yapı iznini birlikte alırsak, bu türden problemler olabilir. Üstelik, bugün belediyelere göre, aslında bu işlemler farklı kademelerde yapılabilmektedir, o nedenle sakıncalı olabilir; örneğin, Ankara Belediye-

sinde proje onayları İmar Müdürlüğünde, diğer işlemler Yapı Kontrol Müdürlüğünde olmaktadır.

Arz ederim Sayın Başkanım

BAŞKAN — Hele plan ve proje tasdik harcıyla, zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı bir seferde olabilir. Onu alan bir kişi, hemen arkasından, toprak hafriyatına başlayacaktır. Gitmiş, müsaadesini almış; ama ondan sonra yapı izni ve denetleme harcı ayrılabilir; kullanma izni harcı da ayrı olabilir. Yalnız, birisi metreküüp üzerinden, birisi metrekare üzerinden; yalnız, onu nasıl birleştireceğiz bu ikisini birleştirirsek?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bir sonraki maddede, «Bu bölümde yazılı harçlar makbuz karşılığında veya basılı damga vurulmak suretiyle peşin olarak ödenir» diyoruz ve «Harcın uygulanmasına ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir» diyoruz.

Bunların birleştirilerek alınabilmesi açısından yönetmeliğe atıfta bulunsak, acaba vukuu muhtemel teknik zorlukları, yönetmeliği hazırlarken daha detaylı olarak gözden geçirip, daha esnek bir yaklaşım sağlayamaz mıyız efendim?

BAŞKAN — Evet,

Ne diyorsunuz?

İSMAİL HAKIKI SAYIN (Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, ileride, benimsediğimiz noktalar dışında vaki olabilecek pürüzlerin yönetmelikle düzeltilmesi mümkündür. Esneklik verip, açık bırakmakta yarar var sanıyorum.

BAŞKAN — Efendim açıkça söyleyeyim; burada benim esas çekindiğim husus şu; Her gittiğinde rüşvet vermek zorunda kalmasın. Bu, böyle maalesef; sekiz defa gidiyorsun, sekiz defa rüşvet alacaklardır bu adamdan, çabuk olsun diye. Yığılmıştır; evvela, toprak hafriyatını çabuk yaptırmak için «benimkini ver» diyecek, alacak, «Al 500 lira» diyecek, yahut «1 000 lira» diyecek, her neyse.. Tasdik proje harcı için, diğer konular için de aynı muameleye maruz kalacak. Bunları önlemek gerek. Bir defa olursa, bir defa yapılır. Tüm mesele burada. Siz bunu detaylandırmışsınız, iyi niyetle detaylandırmışsınız; ama kötü kişilerin elinde bu, kötü makatlarla kullanılır.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bizim hareket noktamız buydu efendim: İmarla ilgili tek harç alalım dedik. Şimdi şöyle sayayım Sayın Başkanım;

12 adet, sadece İmar Müdürlüğüne ait olan, imar durumu gösterir çap; bunun için ayrı bir harç alınıyor ve gidiliyor; aplikasyon, ayrı bir işlem; temel vizesi ve röle işlemleri ayrı, yol kotu ayrı, ifraz ve tevhid ayrı, plan kopyası ayrı, gabari etütleri ayrı, çap aplikasyon yol kodu suretleri ayrı, her türlü yazı sureti ayrı, fotoğraf tasdiki, yol kodu avansı şeklinde 12 ayrı liste halinde düzenlenmiş. Biz bunları bir harca indirmeye çalıştık. Bu durumda şu durumla karşılaştık: Örneğin, ilk önce, «İmar durumunu gösterir çap» deniliyor; istiyor ilgili, gidiyor, bu iş yapılıyor ve arkasından, bundan iki sene sonra, efendim aplikasyona geliyor; yani arada zaman bölünmesi var. Aslında, inşaatın başlamasıyla, başlama işlemleriyle, bitim işlemi arasındaki süre kısa olsa, bunların hepsi tek harçta birleştirilebilir; fakat bu mümkün olmadığı için tatbikatta, ancak biz ikiye indirdik; iki olmadı, üçe indirdik ve en sonra şu düzenlemeyi ilgili teknik arkadaşları çağırdık - getirdik.

BAŞKAN — Daha evvel daha mı çoktu?

(MUHABERE YARIBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Daha çoktu Sayın Başkanım; yalnız bu imar durumu 12 adetti. Diğerlerini arz edeyim efendim: Kalorifer kontrol ücreti, hep ayrı ayrı. Konutlarda, işyerlerinde kamu binalarında bu yapı-kontrolla ilgili, asansör kontrol ücreti ayrı.

Yapı kullanma izni için rakamları vermek istiyorum: Konutlarda 70 metrekareye kadar, metrekaresinden 50 lira; 71 ile 100 metrekareye kadar olan binalarda 70 lira ve böylece otellerde - örneğin, yatak sayısı esas alınmış - yatak başına 1 500 lira; lüks otellerde yatak başına 3 500 lira, bu şekilde tarife yapılmış, lokanta ve gazinolar için ayrı.

«Biz bunların her birini bu liste içerisinde birleştirmeye çalıştık ve emin olun Sayın Başkanım bunu azaltmaya çalıştık. Ancak, ilgili teknik arkadaşlar, bize, bunların ancak bu şekilde tertiplenebileceğini iş ananesi yönünden tespit ettiler ve onun üzerine biz bunu bu şekilde düzenledik. Ancak, azaltılabilir.

Tensiplerine arz ederiz.

BAŞKAN — Buyurunuz.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Sayın Başkanım, bütün endişemiz bu hizmetlerin hakikaten rüşvete her zaman açık olabilmesi; ama belediyenin de mutlaka İmar ve İskân bakımından ve diğer hizmetler bakımından kontrolü de şart.

Binaenaleyh, bazı rüşvete açık olan maddelerde kontrolünü yapsın, harç almasın efendim, parasız yapsın bu işlemleri. Çünkü, devlet zaten kendisine, bütçesinden % 5, büyük bir miktar para veriyor. Bu,

şimdiye kadar elde etmediği kadar, tahmin ediyorum, büyük gelirler sağlayacak. Bir de bu Belediye Gelirleri Kanununa göre daha birçok gelirleri var; ama gayemiz rüşveti önlemek olduğuna göre, bu hizmetleri yine yapsın, harç almasın; bir de bu şekil olabilir.

BAŞKAN — Mesela koca Ankara içerisinde, 2,5 milyonluk bir şehir içerisinde 5 denetleme ekibi mi var dediniz?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — 8 tane.

BAŞKAN — Her ekip kaç kişi?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Bunlar 3'er kişi.

BAŞKAN — 24 kişi. 24 kişinin maaşı ne tutar bir senede? Biraz da onu belediye hizmeti olarak yapsın. Eğer, belediye her hizmetin karşılığında para alacak olursa, yani nefes aldığımız havadan bile para alması lazım, bu şehrin havasını ben teneffüs ediyorum diye. Şimdi park parası alıyor, değil mi, her apartmandan «park parası» diye alıyor. Hangi belediye yaptı bugüne kadar parkı?.. Bugüne kadar hiç yapmadılar. O paralar nerede toplandı, nereye gitti, bilemiyoruz.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bu paralar bankada fon hesabında birikmektedir. Ankara Belediyesi olarak, tahmin ediyorum 2 000 adetlik olacak, Kolejin yanında Sıhhiye Pazarının yanında çok katlı bir otopark yapılmaktadır.

BAŞKAN — İyi, ona sevindim, eğer böyle bir şey yapıyorsa.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Yapılıyor efendim. İhalesi yapıldı, inşaat devam etmektedir. Pazar da diğer tarafa kaydırıldı ve altı pazar, üstü otopark olarak inşa edilmektedir.

BAŞKAN — Şu (e) ile (f)'yi diyorsunuz, kontrolle, müsaade... Yani kontrolünü yapsın (yani kaldırmıyoruz) ama harç almasın diyorsunuz.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Sıfır koyalım karşısına.

BAŞKAN — Zaten 8 tane ekip, Ankara içerisindeki bu kadar inşaatı kontrol edemez, mümkün değil; senede bir defa gidemez bir binaya.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — «İzin» deyince Komutanım, işin içine para girer. Yani «izin vermiyorum efendim» denilince mecbursunuz para vermeye, izin almak için. O yönüyle harcı mutlaka vermek gerekir; o zaman belki o ortadan kalkar.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, izin verirseniz bir konuyu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Evet, buyurun.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — 6785 sayılı İmar Kanununa göre, zaten burada gösterdiğimiz kalemlerin mutlaka izin konusu olması gerekiyor, bir inşaatın yapımında. Yani, burada harç olarak biz göstersek de, göstermesek de bu işlemlerin mutlaka değişik zamanlarda yapılmış olması gerekiyor. Biz bunları, «Belediye bu işi yaparken ileride ücret konusu yapmasın, bizim koyacağımız belirli kriterlere, belirli kıstaslara göre para alsın» diye bu şekilde desipline etmek istemiştik. Durum budur Sayın Başkanım.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Mükellef, müracaat ve talebine göre bu harçları topluca ödeyebilir veya hut imarla ilgili harçları topluca ödeyebilir.

BAŞKAN — Kimse ödemez onu.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — İsterse eğer, bir defa gider, ödeyebilir.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Hiç kimse ödemez herhalde.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, müteahhitler ödeyebilir efendim.

BAŞKAN — Her seferinde gitmeyeyim diye... Onu koyabiliriz bir yerde. Yalnız, şu miktarlar bana çok büyük geldi. Bu yapı ve kullanma izni harcı 10 ila 30 idi; onu 5 ila 15 yapalım, denetleme harcı gibi, onunla aynı olsun; 5 - 15.

Ondan sonra, «Toprak, beher metre küp için 20 ila 60» idi; 15 ila 45 diyelim ona. Uygun mu?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Hükümet yapıyor, 15'ten başlasın Sayın Başkanım, 15 ila 60.

BAŞKAN — 15 ila 60.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — «15 ila 45» diyelim.

BAŞKAN — 15 - 45.

İfraz ve tevhid harcı, «beher metre için 10» demiş, o da çoktur, onların hepsi 5 olmalı; aplikasyon harcı 5, ifraz - tevhid harcı 5, plan ve proje tasdik harcı 5. Yani, niye 10 olsun? Diğerlerine bir şey de-

miyorum; bu işyeri açma izni, muayene, o bir defa olan şey; inşaatla ilgili değil onlar.

Böylece, bunları azaltmış oluyoruz.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — (e) fıkrasında «yapı için ve denetleme harcı, beher metre kare için» denmiş; «Yapı kullanma izni, beher inşaat metrekaresi için» olacak.

BAŞKAN — Oraya, «inşaat» kelimesi konacak. Şimdi, 84 ncü maddeyi, düzeltilmiş yeni şekilde okutuyorum :

Çeşitli Harçlara Ait Tarifeler :

MADDE 84. — Bu bölümde yazılı çeşitli harçlar aşağıdaki tarifeye göre alınır.

1. Kayıt ve suret harçları :

	Harcın Miktarı (TL.)	
	En az	En çok
a) Her sayfa başına	25	75
b) Harita, plan ve krokilerin beher metrekaresinden	400	1 200
2. İmarla ilgili harçlar (Ticaret ve Konut Bölgeleri için ayrı ayrı) :		
a) İlk parselasyon harcı (beher metre kare için)	5	15
b) İfraz ve Tevhid Harcı (beher metre kare için)	5	15
c) Plan ve Proje Tasdik Harcı (beher inşaat metrekaresi için)	5	15
d) Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcı :		
1. Toprak (beher metre küp için)	15	45
2. Kanal (beher metre küp için)	50	150
e) Yapı İzin ve Denetleme Harcı (beher inşaat metrekaresi için)	5	15
f) Yapı Kullanma İzni Harcı (beher inşaat metrekaresi için)	5	15
3. İşyeri Açma İzni Harcı (beher metre kare için işin malhiyetine göre)	10	100
Ancak bu miktar hiçbir suretle beşbin metrekareye isabet edecek tutarı aşamaz.		
4. Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı	500	1 500
5. Sağlık Belgesi Harcı	100	300

BAŞKAN — 84 nci maddeyi bu şekilde oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

85 nci maddeyi okutuyorum :

Çeşitli Harçların Uygulanma Esasları ve Ödenmesi:

MADDE 85. — Bu bölümde yazılı harçlar makbuz karşılığında veya basılı damga vurulmak suretiyle peşin olarak ödenir.

Harçların uygulanmasına ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN — 85 nci madde üzerinde söz almak isteyen?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

86 nci maddeyi okutuyorum :

ÜÇÜNCÜ KISIM

Harcamalara Katılma Payları

Yol Harcamalarına Katılma Payı :

MADDE 86. — Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce aşağıdaki şekillerde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı alınır :

- Yeni yol açılması;
- Mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi;
- Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi;
- Mevcut kaldırım veya parkelerin sökülüp yerinden düzenlenmesi;

Yolların kaldırımın da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup harç payına konu teşkil etmez.

İki ve daha fazla, yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanır.

BAŞKAN — Bu katılma paylarını, yaptıktan sonra mı alacak, yapmadan evvel mi alacak?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bu husus daha sonraki bir madde de geliyor. Yaptıktan sonra alacak. İş bitecek, tamamlanacak, ondan sonra alacak.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — «Halkın hizmetine sunulmuş olmasından sonra» diye tashih ediyoruz efendim.

BAŞKAN — 86 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?...

Buyurun efendim, Orgeneral Saltık.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, bu yol harcama katılma payı bilahare gelecek; kanalizasyon harcama, su tesisatına katılma payı alımlarını biraz sonra görüşeceğiz. Büyük ölçüde problem çıkacak. Yeni yol açıyoruz; o yeni yolu açtığımız zaman, zaten genişleyen kısımdaki binaları istimlak edip yıkıyoruz; ondan sonraki bina, zaten o yoldan faydalanacak halde değil. Ya çarpık kalmıştır ya başka tarafta kalmıştır; şimdi, bunu biraz sonra göreceğiz. Maliyetinin 1/3'ini oradaki mülk sahiplerine, dağıtıyoruz. Büyük huzursuzluklar yaratacağı kanaatindeyim. Şimdiye kadar, işleyen böyle bir kaide var mı idi, onu da bilmiyorum.

BAŞKAN — Var.

Buyurun.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda, «Yol masraflarına iştirak payı» adı altında düzenlenmiştir; oranı da aynıdır; fakat biz şöyle bir kontrol mekanizması getirdik Sayın Başkanım: Bir kere, daha evvelki kanunda söz konusu değildir, inşaat maliyetleri Bayındırlık Bakanlığının ve İller Bankasının rayiç bedellerine göre hesaplanacak; eğer onları aşırıyorsa, aşan kısım dağıtım konu teşkil etmeyecektir. İkincisi, hiçbir şekilde harcamalara katılma payı, bu paya muhatap tutulacak yapının vergi değerinin binde birini geçemeyecektir. Yani 1 milyon liralık bir apartman daftresine bizim yükleyebileceğimiz yol harcamalarına katılma payı, 10 bin lirayı geçemeyecektir Sayın Başkanım. Evvelki kanundaki sınır % 3 ile % 6 idi; biz % 1'e indirdik.

BAŞKAN — Efendim, 15 metreden fazla isabet ediyorsa onu da almıyor, değil mi?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Evet.

BAŞKAN — Yolun 15 metre kadarını alıyor, kaldırımın da dahil olmak üzere, 15 metreden fazlasını almıyor.

Kanalizasyon katılma payı da var, benim bildiğim kadarıyla, evvelce de vardı.

86 ncı madde üzerinde 'başka söz almak isteyen?.. Yok.

'Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

87 nci maddeyi okutuyorum :

Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı :

MADDE 87. — Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, aşağıdaki şekilde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma payı alınır :

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi,

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır.

BAŞKAN — 87 nci madde üzerinde söz almak isteyen?... Yok.

'Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

88 nci maddeyi okutuyorum :

Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı :

MADDE 88. — Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede aşağıdaki şekillerde su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır :

a) Yeni içmesuyu şebeke tesisleri yapılması,

b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsi ve ıslahı.

Birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunlukları esas alınır.

BAŞKAN — Maddeye göre, söylemi oluyor : Mesela anacaddeden anaboru geçiyor; orası değişecek; fakat tali yollara gidenler değişmeyecek. Anayolun üzerindeki kabahtı ne şimdi? O değişiyor, biraz daha büyük şeyler konacak; fakat ondan su alan diğer tesisler veyahut evlerden alınmayacak; onlardan para alınmayacak?

BELGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, anaşebekeden zaten tevzi yapılması mümkün değil. Yani, dağıtım için; dağıtım şebekesi başka, anaşebeke başka efendim. Ancak, su depolarına pompa vasıtasıyla dolgu yapar.

BAŞKAN — Şimdi Kızılay bölgesini ele alalım. Kızılayın anaborusu nereden geçiyor? Anacaddeden geçmiyor mu en büyük kalın boru, oradan taksimat yapılmıyor mu? Böyle, gittikçe küçülerek, küçülerek depolara gidiyor; depolardan sonra hep aynı boru ile mi gidiyor her tarafa? Aynı kalınlıktaki boru ile mi gider, yoksa gittikçe azalır mı?

ORGENRAL HAYDAR SALTİK (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım mesela Kurtboğazından buraya su getirdiler. Bunun büyük bir tesis masrafı var. Tesis masrafı her bir uçta mustuktan suyu akanın hissesine kadar iniyor mu, inmiyor mu?

BAŞKAN — Ben de aynı konu üzerinde duruyorum. Çankaya'da bu sene kocaman borular döşediler; bu yerler bir sene de açık kaldı. Çankaya'daki Yunan Sefaretinin karşısındaki ilkokuldan itibaren döşendi, yalnız orası döşendi, başka yere açılmadı. Demek ki, o boru değiştirildi, şebekeden su fazla gelsin diye. Şimdi o cadde üzerindeki verdi, halbuki diğer bütün mahallelere de dağılıyor; onlar vermeyecek şimdi. Cadde üzerinde olanların kabahtı ne bunda?

CENGİZ BULUT (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, Kurtboğazından buraya gelen hat, isale hattı oluyor. İsale hattından kesin olarak herhangi bir şey alınmayacak. Çünkü, kanunda, «Şebeke tesislerinin yapımı» deniliyor, isale hattı için herhangi bir mükellefiyet yok. Şebeke tesisleri de genellikle bir mahalle veya bir semt için topyekûn yapılıyor. Yoksa, değiştirme şeklinde olanlar, belediyenin kendi görevleri muvacehesinde düşünülecek hususlar; kendi görevidir, onun için herhangi bir şey almaz.

BAŞKAN — O zaman olur. Onun için sordum. Ondan istifade eden ne kadar kimse varsa, hepsinden topyekûn alınması lazım.

Kanalizasyon da aynı.

CENGİZ BULUT (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Evet, Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Kanalizasyon da aynıdır. Ana caddede kanalizasyon büyüktür, ona bağlanan borular küçüktür.

88 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı efendim?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

89 ncu maddeyi okutuyorum :

Payların Hesaplanması :

MADDE 89. — Harcamalara Katılma Payları, bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin 1/3'üdür. Ancak, bu tür hizmet giderleri Bayındırlık Bakanlığı ve İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamaz.

Özel Devlet yardımları, karşılıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ve istimlak bedelleri giderler tutarından indirilir.

Harcamalara katılma payları bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 1'ini geçemez.

BAŞKAN — Tabii, katılma paylarına resmi daireler falan da dahil değil mi? Hepsi dahil.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — İbadet yerleri hariç efendim. Eskiden de öyle idi.

BAŞKAN — Yalnız onlar hariç; okul, diğer resmi binaların hepsi dahil.

Diğerlerinde, «18 bin lirayı geçemez» «şu kadarı geçemez» demiştik; bunda böyle bir sınırlama koymadık.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, özellikle büyük belediyeler açısından düşündük; mesela, İstanbul bir kanalizasyon tesisini yapamıyor; eğer bir baraj koyarsak ve zaman içerisinde rakam da eskirse, netice itibarıyla belediyenin yapacağı bir bayındırlık ve imar hizmetinin gereği olarak sadece 1/3'i tahakkuk ettirececek; üstelik, her türlü masrafını da indiremeyecek. Eğer devletten yardım almışsa, kontaksı yapılmışsa, bu arada istimlak ederek, belediye istimlak bedeli olarak önemli miktarlarda istimlak bedeli ödemişse, bunların hepsini paylaşacağı meblağdan indirecek. İlaveten, vergi değerinin % 1'i gibi bir sınırlama da getirdik, mutlak rakam olarak.

BAŞKAN — İşte, odur, yani % 1'i geçemez.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Evet efendim.

BAŞKAN — Peki, resmi binalarda nasıl olacak bu % 1; onun değerini nasıl göstereceğiz? Resmi binalar bu Emlak Vergisini veriyor mu?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, beyanname veriyorlar, değer beyan ediyorlar; fakat vergi tahakkuk yapılmıyor. Bizim için bellidir.

BAŞKAN — Beyanname vermekle ne fayda sağlanıyor?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — İşte bu temizleme, aydınlatma harcı vesaire gibi mükellefiyetler düşünül- düğü için, onun mekanizması açısından vaktiyle düşün- ülmüş.

BAŞKAN — 89 ncu madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

90 ncu maddeyi okutuyorum :

Payların Tahakkuk Şekli :

MADDE 90. — Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, su tesisleri ile kanalizasyon harcamalarına katılma payları ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89 ncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkulleri vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilir. Şu kadar ki, ibadet yerleri hakkında harcamalara katılma payı tahakkuku yapılmaz.

BAŞKAN — 90 ncu madde hakkında söz almak isteyen var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

91 ncu maddeyi okutuyorum :

Tahakkuk Zamanı :

MADDE 91. — Harcamalara katılma paylarının tahakkuku, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılır.

BAŞKAN — 91 ncu madde hakkında söz almak isteyen var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

92 ncu maddeyi okutuyorum :

Payların İlanı :

MADDE 92. — Yukarıdaki maddelerde yazılı esaslar dairesinde hesaplanan paylar, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibarıyla düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunur.

Katılma payları tutarları mükelleflere ayrıca tebliğ olunur.

BAŞKAN — Ayrıca kendilerine de tebliğ edilecek; bulunamazsa gıyaplarında, kendi usullerine göre tebliğ edilecek.

92 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

93 ncü maddeyi okutuyorum :

Tahsil Şekli :

MADDE 93. — Harcamalara katılma payları, belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce, 93 ncü maddeye göre payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takiben bütçe yılından itibaren 4 yılda ve 4 eşit taksitte tahsil olunur.

Satış, hibe ve trampa gibi devir hallerinde ferağ sırasında o tarihe kadar ödenmemiş taksitler peşin olarak tahsil olunur.

Harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesi payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar eder ve pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılmaz.

BAŞKAN — 93 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

94 ncü maddeyi okutuyorum :

Yönetmelikle Tespit Olunacak Hususlar :

MADDE 94. — Harcamalara Katılma Paylarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye, Bayındırlık ve İmar ve İskân bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikte belirtilir.

BAŞKAN — 94 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

95 nci maddeyi okutuyorum :

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Belediyelerin Gruplara Ayrılması :

MADDE 95. — Belediyeler, nüfusları ile ekonomik ve sosyal gelişme durumlarına göre Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca beş gruba ayrılır ve Resmi Gazetede ilan olunur.

Bu şekilde ayrılacak belediye grupları bu kanunun yayımı tarihinden itibaren her üç yılda bir yukarıdaki usule göre gözden geçirilerek yenilenir.

BAŞKAN — Her 3 yılda mı olmalı bu, 5 yılda bir mi olmalı? Çünkü, nüfus da var burada. «Nüfuslarıyla ekonomik ve sosyal gelişme durumlarına göre» dedik. Nüfus sayımları 5 yılda bir yapılıyor; 3 yılda bir nasıl yapacaklar bunu?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, Devlet Planlama Teşkilatı temsilcileri bu toplantıda hazır bulundular ve her 3 yılda bir şehirlerin gelişme durumlarını tetkik ettiklerini ve buna göre kendilerince değişiklik yaptıklarını belirttiler. Bu amaçla biz ona paralellik sağlama açısından «3 yıl» diye belirttik.

BAŞKAN — Her 3 yılda bir bunu düzenlemek çok zordur.

Buyurun.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şöyle arz edeyim efendim : Özellik arz eden illerin ve ilçelerin ya da belediyelerin durumu her 3 senede bir gözden geçirilecektir. Normal, sade bir durum gösteren belediyeler için yeniden bir işlem yapılmayacaktır. Bütün zorluğu, ilk yıl gruplandırılmasında. Daha sonra, belli bir adaletsizlik yapılmışsa, o adaletsizliğin giderilmesi ve önemli şehirleşme hareketi gösteren, ya da önemli bir zenginleşme gösteren belediyelerin yerlerinin değiştirilmesi gibi uygulama söz konusu olacak.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bu gruplandırma aynı zamanda İller Bankasından aldıkları kredilere de tesir edecek, alacakları vergilere de tesir edecek. Gruplara göre Bakanlar Kurulu karar verecek.

BAŞKAN — Peki efendim.

95 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?... Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

96 ncü maddeyi okuyunuz :

Vergi ve Harç Tarifelerinin Tespiti :

MADDE 96. — A) Bakanlar Kurulu, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen aşağıda yazılı vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder :

1. Akaryakıt Tüketim Vergisi,
2. Kaynak Suları Harcı,
3. Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı,
4. Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı,

5. Kayıt ve Suret Harcı.

6. İmar Mevzuatı Gereğince Alınacak Harçlar (Ticaret ve konut bölgeleri için ayrı ayrı)

7. Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı,

8. Sağlık Belgesi Harcı.

B) Yukarıda sayılanlar dışındaki vergi ve harçların maktu tarifeleri; bu Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar gözönünde tutularak belediye meclislerince tespit olunur.

BAŞKAN — 96 ncı madde üzerinde söz almak isteyen?..

Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — İlan ve diğer bütün vergileri belediye meclislerinin tespitine bırakıyoruz.

BAŞKAN — Yani tellaliye falan...

Buyurun.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, meslek, ilan ve reklam, işgal, tatil günleri işyeri açma izni harç ve vergileri bu maddeye tabi; diğerleri nispi olduğu için, % 10, % 20 olduğu için onlarda bir değişiklik olmuyor.

BAŞKAN — Yani onları da Bakanlar Kuruluna bırakırsak altından kalkamaz.

96 ncı madde üzerinde başka söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

97 nci maddeyi okuyunuz.

Ücrete Tabi İşler :

MADDE 97. — Belediyeler bu Kanunda harç ve ya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidirler. Belediyeye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.

BAŞKAN — Bu maddenin izahını yapar mısınız?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, burada bütün hizmetleri biz belirli harç ve vergiye tabi kıldık. Bunun dışında, belediyelerin özel uygulamalarla harç ve ücret almasını önlemek için, «Belediyeler bu kanunda harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak...» şeklinde hüküm ge-

tirmekle ancak, ilgili istediği takdirde bunun karşılığı bir ücret alınmasını sağladık.

BAŞKAN — Ne demek o?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Onu arz edeyim efendim : Örneğin baca temizlemesi. Baca temizlemesi bir hizmet...

BAŞKAN — Kanalizasyon tıkanmış, gelip evde açtırıyorlar. Su borusu tıkanıyor, geliyor açıyorlar; onlar mı?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet Sayın Başkanım, foseptik temizlemesi gibi.

Efendim, şimdi biz bunları ilgilinin isteğine bağlı yapmazsak, her gün baca temizlemeye gelir veya başka bir iş çıkartır. O bakımdan, «ilgilinin isteği» şartını buraya koyduk; dolayısıyla, bu işleri bir disipline etme yoluna gittik.

BAŞKAN — Bundan istifade ederek birtakım şeyler koymasın diye sordum.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — İstek var efendim. Ancak birisi isteyecek, onun karşılığında bu iş yapılacak Sayın Başkanım.

BAŞKAN — İlgilinin isteğine bağlı olacak.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — İlgilinin isteğine bağlı, foseptik doldu mesela, istemezse ne olacak? Sağlığı tehlikede...

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bu konuda, mesela, rahatsız olan, belediyeye müracaatla şikâyet ediyor, mahalline sağlık ekipleri, zabıta ekibi gidiyor ve ilgiliye gerekli tebligat yapılıyor, gerekli uyarıda bulunuluyor. Yapmadığı takdirde, cezai müeyyide uygulanıyor.

BAŞKAN — Cezai müeyyide yok. Böyle bir şey taşmış da koku neşretmeye başlamışsa o şeyi belediye hemen alır, nasıl yola katılma payı, kanalizasyona katılma payı varsa, derhal onun parasını alır; isteğe bağlı olmaz o.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Efendim, katılma payını üstelik cezalı olarak alıyoruz. Yani vatandaş bunu temizlemek zorunda, istek yapmak zorunda.

BAŞKAN — İstek yapmadı; siz ona tebligat yapacaksınız; kaç gün zarfında cevap verecek? Yani o işin buna tahammülü var mıdır?

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — İzin verirsiniz arz edeyim Sayın Başkanım.

Bu maddenin sonuna «Belediyeye tekel olarak ve- rilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir» diye bir cümle ekledik. Aslında, bu gibi şeyleri yapmak be- lediyelerin yetki ve sorumluluğu dahilindeki işlerdir. Eğer kişinin bun'da bir kusuru varsa, ceza olarak, ka- nuna göre ayrıca hakkında işlem yapılır. Ancak bun- ların temizlenmesi için tebligat yapılmasına veya ki- şinin isteğini beklemeye gerek yoktur. Doğrudan doğ- ruya belediye bunu yapar efendim.

BAŞKAN — Tamam.

97 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok- tur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

98 nci maddeyi okuyunuz.

Usul Hükümleri :

MADDE 98. — Bu Kanunda aksine hüküm bu- lunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve ta- dilleri hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — 98 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

99 ncu maddeyi okuyunuz.

Harçlara İlişkin Müeyyideler :

MADDE 99. — Gerekli harçları tamamen alma- dan iş gören görevliler, harcın ödenmesinden mükel- lef ile birlikte müteselsilen sorumludurlar.

BAŞKAN — «Harçları tamamen almadan iş gö- ren görevliler?..» ibaresini anlayamadım, izah eder misiniz?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, örnek vermek istiyorum. Örneğin, sağlık belgesi harcı alınacak, 100 lira. Önce 100 lira alacak, sonra belgeyi tanzim edip, kendisine verecek. «Sen bana bir 50 lira var, ben sa- na bunu ödeyeyim» şeklinde bir şey olabilir ve o gö- revli de görmez; açıktan verebilir. Bunu müeyyideye bu şekilde bağlamak istedik.

BAŞKAN — Harcın ödenmesinden mükellef...

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — İlgililer müteselsilen sorumlu- durlar.

BAŞKAN — Anladım: onunla beraber sorumlu- dur; yani, müeyyidesi var zaten onun; sulistimal yap- mıştır vesaire...

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üye- si - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, belediyede görev yapan memurların harç konusu ya- pılmış işlemler için harç almadan izin vermesi halin- de, «harçtan sen de sorumlusun» diyor.

BAŞKAN — Evet.

99 ncu madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok- tur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

100 ncu maddeyi okuyunuz :

Diplomatik Muafiyetler :

MADDE 100. — Yabancı devletlerin Türkiye'de bulunan elçi, konsolos ve maslahatgüzarları (fahri olanlar hariç) ile yabancı devletin uyruğunda bulu- nan elçilik ve konsolosluk memurları, bu Kanun hü- kümlerinden karşılıklı olmak şartı ile muafırlar.

Bakanlar Kurulunca belli edilen uluslararası ku- ruluşlar ile bu kuruluşların yabancı devlet uyruğun- daki memurları da bu Kanun hükümlerinden muaf- ırlar.

BAŞKAN — Çankaya Caddesinin iki tarafında sefaretler var; oradan hiçbir şey alamaz belediye; ama, karşılıklı olmak kaydıyla tabii; onlar da bizden alma- dıkları takdirde alamıyoruz.

Bununla ilgili olarak ben bir hususu soracağım belediyeden.

Bu Çankaya'ya çıkan yolun sağ tarafındaki se- faretler yer vermedi diye o yaya kaldırımı böyle 25 - 50 santim kaldı. Bizim buradan yer alıp yol açma yetkimiz yok mudur, neden öyle kaldı o Amerikan Sefaretinden sonraki kısım?

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, orası Devlet Hukukuna göre ya- bancı devlet toprağı sayılıyor. Elçiliğin bulunduğu yer hangi devletin elçiliği ise o devletin malı oluyor.

O sebeple olmaması gerekir.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üye- si - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, rızaen yapılmasını kendileri kabul ederlerse belediye yolu genişletebilir; ama rızaen yapılmadığı takdirde, Devletler Hukukuna göre, o devletin hükümlerine altında bir toprak olarak mütalaa edildiği için, bele- diyenin herhangi bir iş yapması mümkün olamaya- caktır.

Belki telkin ve ikna yoluyla bir imkân sağlanabilir.

BAŞKAN — O bir dert. Yarın, öbürsü gün daha da genişletmek icabederse?..

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Sayın Başkanım, devletten devlete müracaatla olur.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — O zaman da bazı zorluklar var.

Biz toprağın mülkiyetini vermiş oluyoruz, uzun bir süre kullanma hakkı veriyoruz.

BAŞKAN — İşte İngiltere'de olduğu gibi; 99 sene.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Şu anda biz mülkiyetini vermiş olduğumuz için o devletin rıza göstermesinden başka yolu yoktur. Ama bir teşebbüs etmekte fayda vardır.

BAŞKAN — Tabii o tarafta hiç kimse yürüemiyor, herkes hep bu taraftan yürüyor, kalabalık orada oluyor, tehlikeli oluyor. Otobüsten iner inmez hemen kaçmaya çalışıyor.

100 ncü madde hakkında söz almak isteyen var mı efendim?..

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Ben söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, burada tadat edilen diplomatik muafiyeti haiz kişiler tamam mıdır, değil midir hususunda endişem vardır.

İkili anlaşmalarla bu tür muafiyet tanıdığımız bazı müesseseler vardır ki, bu ele alınmamış. Daha esnek bir deyimle «yabancı devletlerin Türkiye'de Bakanlar Kurulunca diplomatik muafiyeti tasdikli olarak haiz olan temsilcileri» desek, iyi olacak sanıyorum.

Mesela bu tarifin içerisinde yardım kurulu yok, bu tarifin içerisinde TUSLOG yok. Almanlarla ikili anlaşmalarımız var, mesela tarım açısından onlara bazı muafiyetler tanıdık. Bu konu İçişleriyle koordine edildi mi biliyorum?

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şöyle arz edeyim efendim : Bu 100 ncü maddenin 1 nci fıkrası Maliye Bakanlığı teklifi olarak Bakanlar Kuruluna gönderilmiştir ki, 5237 sayılı Kanunun halihazırda yürürlükte bulunan 50 ncü maddesiyle ayniyet kespeder.

İkinci fıkra bizzat Sayın Başbakanın ikazı üzerine ilave edilmiştir ve Bakanlar Kurulunda bu konu tartışılmıştır efendim.

BAŞKAN — Fıkra, Bakanlar Kurulunca belli edilen uluslararası kuruluşlar ile bu kuruluşların yabancı devlet uyruğundaki memurları da bu kanun hükümlerinden muaftırlar» deniyor. Demin Orgeneral Saltık'ın söylediği husus girmez buraya.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Uluslararası kuruluşlar ile ikili anlaşmalarla mutabakat teşkil edilenler; UNESCO gibi...

BAŞKAN — Tabii, o gibi teşekküller girer; UNESCO, UNİCEF ve saire...

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Alamayacağız; ama bu kanunu böyle geçirirsek almakla yükümlü olacağız.

BAŞKAN — Halbuki başka anlaşmalar var, bazı muafiyetler tanıtmışız onlara.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bu konularda Dışişleri Bakanlığı, muafiyet kalktığı zaman zaten belediyelere yazı yazıyor; «Muafiyet kalktı, buna göre işlem yapın» deniliyor. Dışişleri Bakanlığı bu konuyu zaten izliyor veyahut belediye ilgilileri gittiği zaman, o muafiyeti zaten beyan ediyorlar.

Yani muafiyete tabi olan bir yerde bu tür bir tahsilatın yapılması mümkün değil, yapılmıyor. Ancak muafiyet kalktığı zaman, bu husus Dışişleri Bakanlığınca belediyelere bildiriliyor.

BAŞKAN — Peki, Dışişleri Bakanlığı, JUSMAT, TUSLOG falan gibi kuruluşları bildirdi mi sizlere, halen muafiyetin içinde mi?

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Efendim, kalktığı zaman bildiriyor. Zaten biz herhangi bir ücret talebinde bulunduğumuz zaman, karşı taraf «muafız ondan» diye beyanda bulunuyor.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, bu konu daha evvelki kanunda da aynı mahiyette yer aldı. Bugüne kadar da uygulama yapıldığına göre herhangi bir şey çıkmadı.

BAŞKAN — Bize intikal etmiş birçok pürüz var; Adana Belediyesinde, şurada, burada var. «Bizim anlaşmamız var vermiyoruz» diyor onlar, belediye almak istiyor. Birçok pürüzler var. Onun için Saltık'ın söylediği doğrudur. Onu o şekilde düzeltirsek rahatlar o zaman belediyeler.

Hatta saatler üzerinden alınan Elektrik Vergisi falan var ya, «Ben vermem» diyor.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Maliye Bakanı bilirler, zarfın üzerine yapıştırılacak damga pulunu vermemek için tahakkuk eden parayı almadılar.

BAŞKAN — 438 bin lira bizim borcumuz vardı, verecektik; o ambargodan sonra el koyduk, bizim erler de orada yemek yediler, onların parasını verecektik. «Buraya pul yapıştıracağız» dedik. Onların mevzuatında pul parası yokmuş, gösteremiyorlar kayıtlarında, pul yapıştırmamak için paranın hepsini birden, 438 bin lirayı almaktan vazgeçtiler. Biz bunda kârlı çıktık, ama onların mevzuatı böyle.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Benim bir önerim var müsaade ederseniz.

«Yabancı devletlerin Türkiye'de bulunan elçilik, konsolosluk ve misyonlarıyla; elçi, konsolos, misyon mensupları ve maslahatgüzarları (fahri olanlar hariç) ile yabancı devlet uyuğunda olan elçilik ve konsolosluk memurları bu kanun hükümlerinden, karşılıklı olmak şartıyla muaftırlar» diyelim.

«Bina yok, yani elçilik yok, konsolosluk binası yok, halbuki binalara tahakkuk ettirdiğimiz bazı vergiler var...

BAŞKAN — Ama o binaların mükellefi, onun şahibidir.

Biz de öyle dedik ya, kim sahibi ise mükellef olan o. Mesela binadan bir vergi alıyoruz; «mükellef kimdir» diye tarif edildi, «vergisini ödeyen şahıstır» dedik.

Burada da binadan almıyor, binaya sahip olan kişiden alınıyor bu vergi; binanın kendisi veremeyeceğine göre binaya sahip olan kişiden alınıyor.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Yalnız burada sözü edilen kişilik var zannediyorum. Yani «elçi verecektir bunu» diyemeyiz zaten. Elçiliğin bir masuniyeti vardır, konsolosluğun masuniyeti vardır veya yabancı misyon şefliğinin masuniyeti vardır.

O bakımdan emrederseniz şöyle diyelim : «Türkiye'de bulunan elçi, konsolos, maslahatgüzar ve misyon mensupları ile bunların memurları.»

BAŞKAN — «Misyon mensupları» deyince bütün hepsi girer oraya.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «Misyon şefleri» desek bu defa da yalnız o girer.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, maddede, «yabancı devletlerin Türkiye'de bulunan elçi, konsolos ve maslahatgüzarları» diyoruz. İzin verirsiniz, «Türkiye'de bulunan ve konsoloslukları» ibaresini...

BAŞKAN — Altında devam ediyor Haydar Paşanın dediği gibi, «... ile yabancı devletin uyuğunda bulunan elçilik ve konsolosluk memurları» deniyor. İşte hepsi girer bu misyonların içine.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «Elçilik memurları» deniyor burada.

BAŞKAN — Evet.

O zaman onu, «Maslahatgüzarları ile yabancı devletin uyuğunda bulunan elçilik, konsolosluk memurları ve misyonları» ibaresine koyalım.

Yukarıdaki yalnız elçi, konsolos ve maslahatgüzarı içine alıyor. Onun altına ilave edersek, o zaman onlardan ayırmış oluruz, araya sokmamış oluruz.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Elçilik, konsolosluk ve misyon mensuplarıyla...

BAŞKAN — Gerçi bizim onlarla ayrıca anlaşmalarımız var, devletler arasında anlaşma yapmışız.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım acaba 2 nci fıkraya, «Bakanlar Kurulunca belli edilen uluslararası kuruluşlar ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle yapılan ikili anlaşmalara göre...» de diyebiliriz.

BAŞKAN — Tamam oraya da konabilir.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — İkili anlaşmalar var.

BAŞKAN — Oraya ilave edelim onu.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, maddenin sonuna «yapılan ikili anlaşmaların hükümleri mahfuzdur» diye bir ibare koyalım.

BAŞKAN — Buraya konulsa daha iyi olur, ikinci fıkraya ilave edilir.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «Yabancı devlet uyuğundaki memurlar ve ikili anlaşmalar gereğince diplomatik muafiyet tanınan personel» diyelim isterseniz. Yine Bakanlar Kurulunca olacak. «İkili anlaşmalar gereğince diplomatik muafiyet tanınan perso-

nel...» Hatta «ikili»yi de kaldıralım. «anlaşmalar» diyelim. «Anlaşmalar gereği diplomatik muafiyet tanıyan personel bu kanun hükümlerinden muafırlar.»

Yani şöyle oluyor : «Bakanlar Kurulunca belli edilen uluslararası kuruluşlar ile bu kuruluşların yabancı devlet uyruğundaki memurları ve anlaşmalar gereğince diplomatik muafiyet tanıyan personel bu kanun hükümlerinden muafırlar.»

BAŞKAN — 100 ncü maddenin 2 nci fıkrasını bu şekliyle bir kere daha okutuyorum :

«Madde 100. — Bakanlar Kurulunca belli edilen uluslararası kuruluşlar ile bu kuruluşların yabancı devlet uyruğundaki memurları ve anlaşmalar gereğince diplomatik muafiyet tanıyan personel de bu kanun hükümlerinden muafırlar.»

BAŞKAN — 100 ncü maddeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

101 nci maddeyi okutuyorum :

Nüfus Miktarı :

MADDE 101. — Bu Kanunda sözü edilen nüfus miktarları, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre tespit ve ilan edilen nüfusu ifade eder.

BAŞKAN — 101 nci madde hakkında söz almak isteyen var mı?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

102 nci maddeyi okutuyorum...

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, müsaade ederseniz, Hükümet Tasarısında 114 ncü madde olarak bir madde vardı. Belediye başkanlarıyla müessese sahiplerinin sorumlulukları açısından, belediyelerin vergi borçlarını, elektrik bedelleri paralarını ödememeleri büyük bir alışkanlık haline geldi. Burada bir bütünlük sağlamak bakımından ve bu kanun yürürlüğe girdikten sonra belediyeler belli bir imkâna kavuşacaklarından, bu paraları ödemeleri bakımından biz bir taslak hazırladık, uygun görüldüğü takdirde, 101 nci maddeden sonra 102 nci madde olarak görüşülmesini arz ediyorum.

BAŞKAN — Maliye Bakanımızın bir önergesi var; 102 nci madde olarak, okutuyorum :

«Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Konseyde görüşülmekte bulunan Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısının 102 nci maddesinin ilişikte sunulduğu biçimde değiştirilmesini tasviplerine arz ederim.

Kaya Erdem
Maliye Bakanı

Belediye Başkanlarıyla Müessese Müdürlerinin Sorumlulukları :

Madde 102. — Belediyelerin ve ayrı tüzelkişilikleri olmak üzere belediyelere bağlı olarak özel kanunlarla kurulmuş müesseselerin, Türkiye Elektrik Kurumuna elektrik, Emekli Sandığı ile Sosyal Sigortalar Kurumuna kesenek, Maliye Vergi Dairelerine vergi borçlarının zamanında ödenmesinden belediye başkanları ile müessese müdürleri sorumludurlar.

Borçların zamanında ödenmesini sağlamayan belediye başkanları ile müessese müdürlerinden, ödenmesi gerekli meblağlar başka bir hükme hacet kalmaksızın % 10 fazlasıyla tahsil olunur.

Belediye başkanları ile müessese müdürleri hakkında yukarıdaki fıkra uyarınca yapılacak işlemler İçişleri Bakanlığınca yürütülür.

BAŞKAN — Bu konu hakkında Hükümetimizin izahatı olacak mı? Neden lüzum görüldü buna?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Efendim belediyeler, tabii içinde buldukları şartların da gereği olarak, özellikle başlangıçta vergi borçlarını, sonra elektrik bedeli olarak TEK'e olan borçlarını, Sosyal Sigortalara olan borçlarını, Emekli Sandığına olan borçlarını, kesenek olarak yatırmaları lazım gelen bu paraları ödemeyip, önce bir İstanbul, sonra Ankara, İzmir ve diğer belediyeler önce bunu yalnız elektrik borçlarına yaparken sonra da bu gibi diğer mükellefiyetlerini de yerine getirmemeye başladılar. Bu bugün bir alışkanlık haline geldi. Önce bu üç belediyeden başlayan alışkanlık ondan sonra Türkiye'deki bütün belediyelere geldi.

Bu konuda bir mali disiplin sağlanamadığı takdirde, ciddi bir bütçe uygulaması ve bu kuruluşlar arasında da iyi bir finansman programı, mali bir disiplin kurmamız güç.

Belki ağır bir madde, yalnız bu kötü alışkanlığın yok edilmesi için tedbirler getirmediğimiz takdirde bu alışkanlıklarını ortadan kaldırmak çok güç olacak.

Yalnız burada bir zaman verebilme bakımından da yürürlük maddesine, bunun 1.3.1982 tarihinden itibaren...

BAŞKAN — Ben de onu soracaktım; şimdi birikişmiş bir sürü borçları var, onları nasıl ödeyecekler?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — 1.3.1982 tarihinden itibaren uygulanır deriz, o tarihe kadar gelirleri sağlanır ve sonra da ödenir. Böyle bir şey düşünüyoruz ve bir bakıma da zorunlu görüyoruz.

BAŞKAN — Yalnız bununla ilgili TEK'in bir şeyi var biliyorsunuz; Türkiye Elektrik Kurumuna verilecek.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — O zaman zaten bu problem kendiliğinden halledilmiş oluyor.

Yalnız mesela ücretlilere para ödüyor, vergiyi yatırmaması lazım 20 gün sonra; yatırmıyor. Emekli keseneğini kesiyor, Emekli Sandığına yatırmıyor, Sosyal Sigortalar Kurumuna yatırmıyor.

BAŞKAN — Ankara Belediyesinin 20 milyon lira borcu birikmiş Sosyal Sigortalar Kurumuna, şimdi yavaş yavaş ödüyor.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Tabii burada şimdi birbirlerine bakıyorlar, biri ödemeyince diğeri de ödemiyor. Bu disiplinin kurulması şart.

BAŞKAN — Belediyelere % 5'leri veya diğer bazı gelirlerini yatırmayan banka memurlarını, İller Bankasını vesaireyi mesul ettik, vergi dairesi müdürlerini mesul ettik. Dedik ki «% 10 fazlasıyla öder.» Şimdi belediyelere de mukabil olarak bunu getiriyorsunuz?..

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Evet.

BAŞKAN — Bu konuda söz almak isteyen var mı?..

Buyurun Orgeneral Saltık.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, filhakika belediyelerin bugün borçlarını ödeyememeleri belli dönemlerde hükümetlerin belli siyasetleri nedeniyle bir hastalık haline gelmiş, yayılmıştır.

Biraz evvel işaret buyurduğunuz, zamanında topladığı parayı devretmeyen bir memurla bir bütçeye bağlı olup belli bir gelir ve gideri olan belediyenin ödeyememe nedeniyle belediye reisinden tahsilini birbiriyle aynı şekilde mütalaa etmemek gerek kanaatındayım.

İller Bankası parayı toplar. Bu para toplanmışsa eğer, zaten belediyeler için toplanmıştır, bunu bekletme gönder deriz. Ama belediye, aldığı bu vergi ve harçlarla çarkını çeviremiyorsa, bütçesini yürütemiyorsa, bundan belediye reisini suçlu tutmak, hem hukuk anlayışı bakımından, hem maliye anlayışı bakımından bana kabulü biraz zor geliyor. Çünkü, bugün biraz evvel değindik, bu vergilerin alınmasında Vergi Usul Kanunları kullanılacak. Diğer borçların ödenmesinde de Türkiye'de umumi hukuk ilkeleri var, borçların alınması için usuller var, bu usuller gereğince bunların alınması lazım. Ama neden alınamıyor? E, alınamadı bugüne kadar. Hangi belediyeyi

mahkemeye verdik de bu borçları nedeniyle hacze karar verdik? Yoo vermedik, bunu Maliye Bakanlığı yapabiliirdi; yapmadı. Şimdi burada belediye reisini sorumlu tutuyoruz (yani belediyeyi değil de belediye reisini), % 10 fazlasıyla ödersin diyoruz. Bununla Borçlar Kanunu ve ödeme usullerini tev'em kılmak, birbirini ayarlayabilmek çok zor. Haddizatında bugün belediyeler kendi imkânları içerisinde günlük borçlarını ödeme yolundalar; ama geride birikmiş olanları...

BAŞKAN — Hayır yapmayacak onu.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Zaman akışı içinde yapıyorlar. O bakımdan, ben böyle bir maddenin, belediyelerin gelirlerini tespit eden bir kanunda yer almasının karşısındayım. Eğer böyle bir kanun gerekiyorsa, bu, umumi hükümleri tadil edecek şekilde olmalı ve belediyeler değil, borçlarını ödemeyen hepsi için uygulamalıyız. Neden Türkiye Demir Çelik Tesisleri kömür borcunu ödemediği zaman Genel Müdürü bunu 2 katıyla öder demiyoruz, % 10 fazlasıyla öder demiyoruz? Neden TEK, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına olan borcunu ödemediği zaman % 10 fazlasıyla öder demiyoruz? Bu bir sistemdir; diyeceksek, ayrı bir kanun getirelim, zamanında ödetelim, ama sadece belediyeler için bu hükmün konmasına karşıyım.

Arz ederim.

BAŞKAN — Vergi Tahsilatı Usul Kanunu var; 6183 sayılı Kanuna getirmek lazım bunu. Şimdi Belediyeler Kanununa bunu koyarsak, bilmem KİT'in Teşkilat Kanununa bunu koyarsak zor olur bu. Bu gibi vergileri zamanında ödemeyen, borçlarını zamanında ilgili makamlara yatırmayan müesseselerin müessese amirlerini veyahut müdürlerini ve yönetim kurullarını filan mesul etmek lazım. Yalnız onun değil, yönetim kurulunun da mesuliyeti var.

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Belediye meclisinin de...

BAŞKAN — Belediye meclisinin de kabahati var.

Yalnız şu da bir hakikat ki, belediye eğer işlerini, çarkını çeviremiyorsa bu paraya el atamaz. Kanunen bu parayı yatırır, ondan sonra devletten para ister, devlet ayrıca verir. Ama «Sen bana vermiyorsun, ben de bu paraya el atıyorum» diyemez; bu gasp olur. Bu bir nevi gasptir. Gaspın cezası var, dünya kadar hapis cezası var. Bu da öyle; kanunsuz gaspediyor parayı.

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi - Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, zaten bu konuda genel hükümler de vardır. Süresi içinde; ayın 20'sine kadar veya ayın sonuna kadar ödenmeyen paralar için sayman % 10 cezalı olarak öder diye eski yasalarda da vardır ve biz bu konuda örneğin ödeyemiyorduk. Belediye başkanına deruhte mesuliyet; kasamızda şu kadar para var, şu kadar vergi ödememiz gerekir, mali durumumuz budur, ödeyemiyoruz... 1 Mart 1981 tarihinden itibaren biz (Ankara Belediyesi olarak durumu arz ediyorum) Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalara ödemeye başladık; bu sırada vergiye sıra gelince 73 milyon lira vergi vereceğim, kasamda para yok. Tecilini istedik, 6183 sayılı Yasanın 8 nci maddesinde tecil imkânı vardır. Belediye Başkanlığı, Maliye Bakanlığına «kasamda ödeme imkânım yoktur, 2 yıl tecilini istiyorum» şeklinde yazı yazıyoruz ve bu şekilde geçiştiriyoruz. Kasamda para yok. Belediye başkanı veyahut yetkili, yani diğer ASU, EGO olarak onlar değil de, merkez belediyelerde bu durum söz konusu oluyor. Onlar aldıkları bir elektriği satıyorlar, bir satış seyri var, buna göre maliyet unsuru var. O nedenle TEK'e ödemeleriyle diğer belediyelerin vergi borçlarını ödemeleri arasında bir farklılık olduğunu arz ederim.

BAŞKAN — Buyurun Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Müsaade ederseniz, bu tabii bir nevi TEK adına bir tahsilattır. Belediyelerin kendi hisselerini alıp, üstünü TEK'e yatırmaları lazım. Bir bakıma TEK adına bu parayı topluyorlar. Bizim haciz ettirme imkânımız yok. Yani belediye bu paraları TEK'e ödemedi mi...

BAŞKAN — İlk olarak yapacağı şey elektriğini kesmektir; öyle hadiseler de oldu.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Bu da mümkün değil. Onu da yapamıyor efendim. Bu bakımdan bizim haciz ettirme imkânımız yok.

BAŞKAN — Bir ev, bir müessese elektrik borcunu ödemezse belediyenin yapacağı iş nedir?

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Cereyanı keser.

BAŞKAN — Cereyanı keser. Belediye de borcunu yatırmıyorsa TEK keser; fakat büyük bir şehrin, bir İstanbul'un, bir Ankara'nın cereyanını nasıl keser? Kesemez, çünkü oradaki şahısların ve müesseselerin bunda kabahati yok, onlar paralarını vermişler; ama belediye yatırmamış.

Bunun başka yolları var. Bunu buraya getirmek bence bir şey ifade etmez. Bunu ayrı bir kanunda düşünelim; Belediyeler Kanunu içerisinde Sosyal Sigortaların ne işi var? Bir de o giriyor şimdi; o primleri falan var. Onun yeri bu kanun değil.

Hani geçenlerde biz Hâkimler Kanununu çıkarırken, oradan ayırdık da esas Hâkimler Kanununa koyduk o maddeleri; mahkemelerin bağımsız olduğunu vesaireyi. Biçimsiz yere konmuş. Burada da böyle bir şey yapmayalım, bunu sonra ele alalım. Yalnız bu değil, başka müesseselerin de böyle borçları var; hepsini birden toptan halledelim. Yalnız belediyelerle başımız dertte değil, bütün diğer müesseselerle de var; KİT'lerle de öyle, KİT petrol alıyor, Petrol Ofisine parasını ödemiyor. Petrol Ofis o parayı alamıyor, gidiyor İPRAŞ'tan akaryakıt alıyor, o ona parasını ödemiyo. O müesseseler geliyor Maliyeye, para verin diyor. Binaenaleyh bu bir çarktır, bunu toptan ele almakta fayda var, yoksa bir belediye işi değil. Hakkınız bunda ama, bunun yolu başka türlü, başka bir kanunla bunu halledelim.

Biraz da, şu gelirleri ne olacak belediyelerin bu kanunla, bir onu görelim mali yıl sonuna kadar; ferahlıyorsa o zaman mesele yok. Zaten elektrik meselesini alacağız, TEK'e bağlayacağız onu, mesele kalmayacak. Kalıyor Sosyal Sigortalar. Sosyal Sigortalar Kurumu da, sendikaları şusu busu var. Sendikalar, «Sen bunu yatırmıyorsun, ben greve gidiyorum» der, onunla tehdit eder...

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şimdiye kadar belediyelerin bu parayı ödeyememesi bir zaruret neticesi idi ve geçtiğimiz yıllarda bütçe kanunlarında, belediyelerin ödeyemediği bu gibi ödeneklerin devlet bütçesinden karşılanacağı konusunda hüküm de vardı. Biz İçişleri Bakanlığı olarak, 2380 sayılı Devlet Vergi Gelirlerinde % 5 payların ödenmesi hakkındaki kanun çıktıktan sonra belediyelerin Türkiye Elektrik Kurumuna, Emekli Sandığına ve Sosyal Sigortalar Kurumuna 1981 yılında tahakkuk edecek borçlarının muntazaman ödenmesi konusunda tamim de yayınlamış bulunuyoruz ve muntazaman takip de edeceğiz İçişleri Bakanlığı olarak Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Peki, teşekkür ederim.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, biz kanun tasarısında Hükümetten geçen haliyle, belediyelere verilecek olan % 5 paylardan bütün borç-

larını haczen, alınabilmesine imkân veren bir madde koymuştuk. Yani devlete vergi borcunu ödemiyorsa...

BAŞKAN — % 5'lerden kesme...

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — % 5'lerden kesme. 277 sayılı bir Kanun var efendim, 277 sayılı Kanun diyor ki, belediyelerin devletten aldığı paylar hiçbir şekilde hacze konu olamaz. O madde ile yani o kanunu da yürürlükten kaldırıyoruz buna paralel olarak ve şöyle arz edeyim; İzmir Belediyesinin 1980 yılı bütçesinde vergi borçlarını ödemek için işçilerden, memurlardan kesilen vergi borçlarını ödemek için bütçesine konan ödenek Sayın Başkanım, 1 liradır.

BAŞKAN — Efendim, o zaman öyle yapmış, buna bir şey demiyoruz; ama kanunun yeri şimdi burası değil diyoruz.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Aynı hükümetin İçişleri Bakanı o bütçeyi niye tasdik etmiş? İçişleri Bakanı niye tasdik etmiş?..

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Vali tasdik etmiş efendim.

BAŞKAN — Olmadı.

Bir tek bu konu değil, yalnız bir tek bu konu değil...

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, mesela bir KİT yöneticisi için, basiretli bir tüccar gibi hareket etme olayı var ve bunun sorumluluğu var; ama belediye başkanı için böyle bir şey söz konusu değil. Belediye başkanı paraları istediği yerde harcıyor, vergiye geldiği zaman «Kasada şu kadar para var, vergiyi ödeyemiyorum» diyor. Devlet en kolay atlatılacak bir müessese olarak düşünüldüğü için...

BAŞKAN — Efendim, siz bu hükmü koysanız da, yarın öbür günkü bir iktidar o belediye reisini koruyacaksa gene korur; yeni bir kanun çıkarır, «devlet buraya Hazinesinden yardım eder» der. Bunlar meseleyi halletmez. Mesele, bir kere sistem kurulsun, belediyeler kanunu yapılsın, daha onlar var yapılacak elde, belediyeler kanunu var, ondan sonra bu iş halolur.

Efendim, başka söz alan olmadığına göre, Maliye Bakanlığımızın bu önerisini oylarınıza sunacağım : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 102 nci maddeye geçiyoruz. 102 nci maddeyi okutuyorum :

Vergi Usul Kanununun Uygulanması :

MADDE 102. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere;

1. Belediye Gelir Şube Müdürü, Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü, Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebeci, Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haizdir.

2. Vergi Usul Kanununda mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkiler, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılır.

BAŞKAN — 102 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

103 ncü maddeyi okutuyorum :

Belediye Gelirlerinden Sosyal Amaçlı Yardımlar İçin Pay Verilmesi :

MADDE 103. — Belediyelerin bu Kanunla sağlanan yıllık gelirlerinin en az % 1'i sosyal amaçlı yardımlar için pay olarak ayrılır. Bu payın dağıtımı, asker ailelerinden muhtaç olanlara birinci öncelik vermek kaydıyla belediye meclislerince tayin ve tespit edilecek esaslara ve önceliklere göre Verem Savaş, Sıtma Savaş, Kanserle Mücadele, Düşkünler Yurdu ve benzeri kuruluşlara yapılır.

BAŞKAN — En azını söylemişiz de, en çoğunu söylememişiz. En az % 1 ve en çok % 50'sini veririrse ne olacak? Olur ya verir oralara, «Param kalmadı» der. Ne kadarını verebiliyor belediyeler bu iş için, ne kadarını ayırabiliyor?

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi Ankara Belediyesi Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şimdi, Ankara Belediyesi olarak bizim asker ailesine senede 60-70 milyon liraya yakın bir miktar var, bunun dışında Verem Savaşa aşağı yukarı 15-20 milyon, hatta 1979 yılının ödeneğine henüz yeni başladık. Yani 2 sene devamlı geriden gidebiliyoruz, yani günü gününe ödeme imkânlarımız yok, her sene geriden gidiyoruz. Korunmaya muhtaç çocuklara ha keza. Yani bugün Ankara Belediyesi olarak 100 milyonun üstünde bir ödeme yapmamız gerekiyor. Belediyeler bu durumda kendi hisselelerinden % 1'ini zor ayırabilir kanısındayım. O bakımdan bu durumun üst düzeyini tespit etmemiz gerekir efendim.

BAŞKAN — Yani % 1'i asgari olarak kâfi diyorsunuz, yoksa çok mu diyorsunuz % 1'i de?

BİLGİN SOYER (İhtisas Komisyonu Üyesi Ankara Belediye Temsilcisi) — % 1'i kendi imkânları ile zor ayırıyor. Asker ailesine tespit edilene bir taraftan tahsilat bir taraftan gider kaydediyoruz.

O kanun ortadan artık kalkıyor (4109 sayılı Yasa) ve devlet bütçesinin % 1'i genelde ayrılarak belediye reislerinin uygun göreceği ve öncelik sırasına göre bir tevzi sistemi söz konusudur.

BAŞKAN — Hükümetin teklifinde mi bu madde efendim?.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bu kanunda, Meslek Vergisine belediye meclislerince bir pay eklenmesi ile ilişkin bir düzenleme vardı, Meslek Vergisine % 20'ye varan bir nispet konacaktı. Eskiden Eğlence Vergisine konuyordu bu efendim. Eskiden, 5237 sayılı Kanun, Eğlence Vergisini % 20'si kadar artırma yetkisi veriyordu belediye meclislerine Verem Savaşla ilgili olarak ve bu Verem Savaşa yatırılacaktı. Şimdi 4109 sayılı Kanun ayrı bir kanundur Sayın Başkanım, ve bu kanuna göre bazı vergi ve harçlar pay ekleniyor. Biz bunların hepsini kaldırdık ve bunları tek madde altında topladık, en az % 1'ini şu amaçla koyduk; % 1'i yetmeyebilir.

BAŞKAN — Peki, Türkiye'deki her belediye bu gibi müesseselere muhakkak yardım yapıyor mu?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Yapıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Mesela o belediyenin içinde çocuk yurdu yoksa?..

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Asker ailelerinden muhtaç olanlara en azından yapıyor.

BAŞKAN — % 1'ini ayırdı, çok gelirse ne olacak?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — En az % 1'i dedik efendim. Bunu Çocuk Esirgeme Kurumu veya muhtaç kimselere dağıtabilir.

BAŞKAN — Hayır. Niye tashih ediyor? Şunlara, şunlara şunlara pay ayrılır denir, geçer gider. % 1'mi olur, % 2, mi olur, % 5 mi olur, yüzde yarım mı olur. nereden bileceğiz onu? Kanunen asgari % 1 diye ayırmak zorunda, ayırdı, baktı orada yurt yok, Verem Savaş yok, şu yok, bu yok, fazla para kaldı, ne yapacak bunu? Eski kanunda bu

elastiki imiş, % 20'ye kadar bunu çoğaltabilir demiş. Yani karşılayabilsin diye bir elastikiyet vermiş. Biz burada, illa % 1'ini vereceksin diyoruz bundan aşağı olmaz diyoruz.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet Sayın Başkanım. Öz gelirlerin toplamını 32 milyar kabul ettik, 320 milyon ediyor tüm Türkiye çapında, pek de büyük bir rakam değil bu.

BAŞKAN — Bütün Türkiye'deki belediyeler bu Verem Savaş'a, Sıtma Savaş'a muhakkak katkıda bulunurlar mı?

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, 5237 sayılı Kanunda «Eğlence Resminin % 10'u Verem Savaşa, % 10'u da Darülaceze ayrılır» diye bir hüküm vardır. Eğlence Resmi tahsil eden belediye bunun % 10'unu...

BAŞKAN — Olmayan belediyeler vermezdi?..

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Olmayan veremez tabii.

BAŞKAN — Ee, peki şimdi biz buna bütün belediyeleri mecbur ediyoruz?..

MUSTAFA GÖRSÖN (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, şöyle arz edeyim: Eğlence vergisi tahsilatının % 10'unu Darülaceze hissesi olarak ayırmak zorunda belediye ayırıyor veriyor ve kalan % 10'unu da, Verem Savaş Derneği varsa oraya verecek. Eğer Verem Savaş Derneği de yoksa «belde içindeki yoksul veremlilerin hizmetine sarf olunur» diyor. Yani Eğlence Vergisinin % 10'unun mutlaka Veremle Savaş için (o zamanın önemli bir hastalığı olduğu için sanıyorum) harcanmasını şart koşmuş.

BAŞKAN — Yalnız Eğlence Vergisi için şart koşmuş, şimdi ise bütün gelirlerin % 1'ini vermişiz.

MUSTAFA GÖRSÖN (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, 5237 sayılı Kanunda ayrı bir mekanizma var. 4130 sayılı Kanunla 5237 sayılı Kanunda yer alan çeşitli nispi tarifelere % 50'ye kadar zam yapmak için belediye meclislerine yetki verilmiştir. Mesela, şehiriçi telefon konuşmalarında Vergi kanunundaki, Belediye Gelirleri Kanunundaki oran % 20 dir. Ama, belediye meclisi karar vermiş, 4109'a göre ben % 50 zam yetkimi kullanıyorum demiş ve şehiriçi telefon konuşmalarında halihazırda % 30 vergi alınıyor. % 30'a 4130'la sağlanan pay olarak belediyeye ayrıca mükellefiyet yüklüyor ve onlar asker ailelerine yardım faslında kullanılıyor efendim.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Müsaade eder misiniz efendim?..

BAŞKAN — Buyurun.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, bu konu Bakanlıklarda tasarı aşamasında iken eğlence resminin % 10'unun Darüşşafaka'ya, % 10'unun da Verem Savaşa verilmesine ait hükmü zannediyorum biz Bakanlar Kuruluna sevkettiğimizde kaldırmıştık. Bunun üzerine gerek Darüşşafaka, gerekse Verem Savaş Derneği bu konu ile alakalı olarak bize müracaat ettiler. Darüşşafakanın bu eğlence vergisinden aldığı otomatik gelir % 10 olup, bunu muntazaman bugüne kadar almış. Verem Savaş Dernekleri de bu eğlence resminden bu imkanı almışlar. Bunun eskisi gibi devamını gerekçeleriyle ortaya koydular ve Bakanlar Kurulunda da bu husus kabul edilerek tasarı bu şekilde sevk edildi.

Şimdi burada takdiri belediye meclislerine bırakıyor ve «Belediye meclislerince tayin ve tespit edilecek esaslara ve önceliklere göre Verem Savaş, Sıtma Savaş, Kanselerle Mücadele, Düşkünler Yurdu ve benzeri kuruluşlara..» diyor. Şimdi, onların belirli kaynakları vardır, bu kaynakların bu suretle değişmesi birtakım rahatsızlıklara neden olabilir.

Konunun eskisi gibi kalması, yani Eğlence Resminin % 20'sinin bu iki derneğe verilerek, yeni birtakım yerlere sosyal amaçla verilmesi şeklinde yeni bir usul getirilmemesi daha doğru olur.

BAŞKAN — O husus hangi maddede?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — 24 ncü maddede efendim.

Hükümet teklifinin 24 ncü maddesinin son fıkrasında (40 ncı sayfa): «Bu vergi hâsılatının % 10'u, bulunan yerlerde Darülaceze hissesi olarak ayrılıp belediyece sözü geçen müesseseye, % 10'u da verem savaşına ayrılıp belediye sınırları içinde verem savaş derneği teşkilatı varsa yardım olarak bu derneğe ödenir. Böyle bir teşekkül yoksa doğrudan doğruya belde içindeki yoksul veremliler hizmetine sarfolunur.» deniyor.

BAŞKAN — Şimdiye kadar böyle devam ediyormuş, niye bunları kaldırdılar?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bizim Komisyonumuza birçok dilekçe geldi, örneğin kanselerle Savaş, Sıtma Savaş gibi birçok kuruluşlar müracaat ediyorlar. Yine örnek veriyorum; Kırşehir'de kanselerle mücadele çok önem kazanıyor; ora-

da veremle savaş olmuyor. Adana'da sıtma savaş önem kazanıyor. Dolayısıyla bu, her bölgeye göre özellik arz eden bir durum. Bunun için biz bunların hepsini kaldırıp tek bir madde altında toplayalım dedik.

Mesele eğer Adana'da sıtma savaş önem kazanmışsa, sıtma savaşa belediye bu yardımı yapsın diye yetki belediyeye verildi. Kanselerle mücadele önem kazanmışsa, kanselerle mücadeleye verilsin dedik. O bakımdan bu maddeyi tek madde altında topladık Sayın Başkanım Düşkünler evine de verilebilir efendim; ki Eğlence Vergisinden temin edilen miktar çok az; % 10'dur.

BAŞKAN — Yani karşılamaz diyorsunuz?..

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Evet.

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Bugün asker ailelerine yardım birçok belediyelerde fevkalade aksamaktadır. Örneğin, Ankara Belediyesi şimdi asker ailelerine yardım konusunu izah etsin; herhalde hiç veremiyorlardır.

BAŞKAN — Evet, o maksatla koydunuz bu % 1'i.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, bu sıtma mücadele olsun, diğerleri olsun, bu gibi şeyler daha çok devletin bir görevi. Dernekler, bu gibi kuruluşlar...

BAŞKAN — Vaktiyle bu, belediyelere niye verilmiş?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, vaktiyle verem hastalığının çok özellik arz etmesi dolayısıyla buraya bir gelir kaynağı bulmak için, eğlence resminden bu iki yere, Verem Savaşla Darüşşafakaya verilmesi düşünülmüştür. Belediyelerin esas görevi bu yönde sosyal yardım yapmak değildir. Yani o bakımdan Sıtma Savaş Derneği...

BAŞKAN — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yapıyor onu.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Kanselerle mücadele ve bütün bu gibi işler devlet görevidir. Belediyeler zaten muhtaç devlete efendim, yani bu gibi sosyal hizmetlerin asgari ölçüye indirilmesinde yarar vardır. Yalnız alışılmış bir şekil olduğu için eski kanundaki mevcut hükmü muhafaza ederek bunun yalnız Verem Savaşla Darüşşafakaya verilmesi uygun olur.

BAŞKAN — Darüşşafaka demiyoruz da şimdi ona, düşkünler yurdu diyoruz, değil mi?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Hayır, Darülaceze.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Darüşşafaka var efendim.

BAŞKAN — O var da ayrıca; o İstanbul için var. Ama diğer yerlerde de...

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Evet, diğer yerler de bu hizmeti yapar.

Eski kanundaki hükmü mhuafaza ederek, yalnız eğlence vergisinin % 20'siyle bağlı kalmak kaydıyla bu sosyal hizmeti asgari hadde indirmekte belediyeler yönünden yarar var. Buna yeni birtakım imkânları vererek belediyelerin sosyal faaliyetini genişletmekte yarar olmadığı kanaatindeyim.

BAŞKAN — Yani şimdi bu sıtmayı koyduk, veremi koyduk, kanseri koyduk; yarın öbür gün bir hastalık çıktı, ona yardım işini de belediyelere mi verelim? Doğru söylüyor şimdi Maliye Bakanı; hakikaten devletin işi bu, belediyelere niye veriyoruz biz bu işi?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, zaten belediyeler bu görevi yürütüyor. Örnek olarak veriyorum, düşkünler yurdu Samsun Belediyesi...

BAŞKAN — Hayır onu demiyorum.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, sıtma için de veriyor, kanser için de veriyor.

BAŞKAN — Kanserle hangi belediye bugüne kadar...

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Şimdi efendim verem savaş eskiden çok yaygındı, şu anda verem savaş bitmiştir. Bunun arkasından Kırşehir'de kanser savaş başlamıştır.

BAŞKAN — Niye belediye uğraşsın bununla canım? Belediye uğraşır mı kanserle savaş için? Belediyenin olur mu, devletin görevi o, devlet uğraşır. İşte nitelik gittiler şimdi, orada tetkikat yapıyorlar, madenleri arıyorlar... Kırşehir Belediyesi ne yapacak buna?..

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Efendim, derneklerin bize yazdığı yazılar var, bu konuda istekleri var, onları nazarı itibara aldık Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Onlar kendilerine gelir kaynağı aramak için yapıyorlar. Dernek, dernek, dernek; hep dernekle mi halledeceğiz Türkiye'nin işlerini...

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Mesela Kalp Hastalıkları Derneği var...

BAŞKAN — Bir de Kalp Hastalıkları Derneği kuruldu İstanbul'da. Şimdi ona da mı belediye yardım yapın? Onların da talebi var, baş edilir mi bununla? Belediyelere mi vereceğiz yani bütün bu vazifeleri?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, bu derneklere yardım konusunda çok aşırı bütçe ödenek istekleri üzerinde komisyonda uzun görüşmeler yapıldı. Bütün dernekler buradan para almak istiyor. Eğer bu işleri belediyelere bir görev olarak verirsek belediyeler bunun altından hiç kalkamaz.

BAŞKAN — «Asker ailelerine yardım» kabul ederim, «düşkünler yurdu» nu kabul ederim; çünkü orada, kendi mahallinde açılmış bunlar. Esasında düşkünler yurdu, huzur evleri vesaire açmak da devletin işidir. Ama henüz o safhaya gelememiştir; onun için mahalli belediyeler bunu kendi bölgelerinde yapsınlar denmiş.

Verem savaş vaktiyle bütün Türkiye'de yaygınmış, böyle yapılmış, ama şimdi öyle değil. Sıtma Adana bölgesinde var, devlet şimdi oraya ekipler gönderiyor, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı gidiyor bakıyor. Şimdi gidecek Adana Belediyesine «ver bakalım buraya para» mi diyecek Sağlık Bakanlığı?

Bu % 1'e bir şey demiyorum. Bu asgari % 1'i, yoksa zaten sarf etmez oraya, başka yere sarf eder, illa buraya sarf etmek mecburiyeti yok. Yurda, ne kadar ihtiyacı varsa o kadarını verir, gerisi yine belediyeye kalır. Ona bir şey demem, fakat bunların sayılması benim garibime gitti. Dediğim gibi bugün yarın gelecekler, «bizi niye almadınız» diyecekler, mesela Kalp Derneği olarak... Onu niye yazmadık?

KURMAY ALBAY CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Zaten Sayın Başkanım, burada «benzeri kuruluşlar»; dedik ve hepsini saymakta da biraz tereddüt ettik. «Benzeri kuruluşlar» demek suretiyle bunu açıklamıştık, ama tabii Sağlık Bakanlığının görevini burada ihmal etmemek lazım; biz bir de gelecek tepkiyi düşünmüştük bu arada.

BAŞKAN — Şimdi bu kanun çıktıktan sonra, «Yahu devlet bırakmış bu işleri, belediyelere vermişler» derler, değil mi?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Tensip ederseniz, burada iki temel unsur var; birisi asker ailelerine yardım, diğeri de Verem Savaş ve Darülacezedir. Mü-

saade ederseniz Darülacezeyi İstanbul için diyelim, başka yerde darülaceze var mı bilmiyorum...

Üçüncü bir fıkra olarak, eğer uygun görüyorsanız, belediye bütçelerinden % 1 ayırmalarını, «Bu kanunla sağlanan gelirlerin % 1'i kanunlarla tayin edilen veya belediyece tespit edilen sosyal amaçlı kuruluşlara verilir» diyelim efendim.

Bir fıkra halinde veya bir madde halinde müsaade ederseniz 10 dakika içinde bunu yazalım, arz edelim efendim.

BAŞKAN — Olur, zaten az kaldı.

Saat 18.30'da toplanmak üzere oturuma ara veriyorum.

Kapanma Saati : 18.15

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 18.40

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — İkinci Oturumu açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1. — *Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/105) (S. Sayısı : 152 ve 152'ye 1 nci ek) (Devam)*

BAŞKAN — Görüşmelere devam ediyoruz.

103 ncü maddeyi konuşuyorduk. 103 ncü madde üzerinde zannediyorum bir değişiklik önergesi var; önerge hazır mı efendim?..

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Hazır efendim.

Sayın Başkanım, tensip ederseniz, sosyal amaçlı yardımların, 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlar Hakkındaki Kanunu muhafaza etmek, evvelce Eğlence Vergisinden alınan ve bugün yerleşmiş olan % 10'ları Darülaceze ve benzeri kuruluşlara, % 10'unu da Verem Savaş Derneğine vermek; ancak Verem Savaş Derneği olmayan yerlerde veremli hasta aramak ihtiyacından vazgeçmek için o son öneriyi çıkardık. Bunun sonunda da, bu kanunla sağlanan gelirlerin % 1'ini kanunlarla tayin edilen veya belediyelerce tespit edilen sosyal amaçlı kuruluşlara ve hizmetlere tahsis etmek, zannediyorum belediyelerin evvelce yerleşmiş ve bugün beklediğimiz

sosyal amaçlı hizmetlerini sağlayabilecek durumda olacak.

Tensip ederseniz bu önerge okunsun efendim.

BAŞKAN — Buyurun, önergeyi okuyun.

«Sosyal Amaçlı Yardımlar :

MADDE 103. — a) 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin (A) fıkrası ile belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi, yüzde 10 oranında olmak üzere bu kanunun Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.

b) Eğlence Vergisi hâsılatının yüzde 10'u, bulunan yerlerde Darülaceze ve benzeri kuruluşlar hissesi olarak ayrılıp belediyece sözü geçen müesseselere, yüzde 10'u da verem savaşına ayrılıp belediye sınırları içinde Verem Savaş Derneği Teşkilatı varsa yardım olarak bu derneğe verilir.

c) Bu kanunla sağlanan gelirlerin yüzde 1'i kanunlarla tayin edilen veya belediyelerce tespit edilen sosyal amaçlı kuruluşlara veya hizmetlere tahsis edilir.

BAŞKAN — Şimdi, o halde belediyelere, asker ailelerinden muhtaç olanlara yardım için Meslek

Vergisine yüzde 10 oranında zam yetkisi veriyoruz bu bir.

İkincisi, (b) fıkrasıyla, Eğlence Vergisi hâsılatının yüzde 10'u (yani yeniden yüzde 10 zam yapma yetkisi vermiyoruz), Darülaceze ve benzeri kuruluşlara ayrılacak, yüzde 10'u da Verem Savaş Derneğine ayrılacak. Böyle bir teşkilat belediye sınırları içerisinde varsa tabii.

Ayrıca da, bütün bu kanunla sağlanan gelirlerin yüzde 1'i sosyal amaçlı kuruluşlara veya hizmetlere tahsis edilecek.

Halbuki biz şöyle düşünmüştük: Belediye gelirlerinin yüzde 1'i asker ailelerinden muhtaç olanlara yardım, Darülaceze ve benzeri kuruluşlara yerlere yardım ve varsa Verem Savaş Derneğine yardım. Ayrıca da, «Tespit edilen sosyal amaçlı kuruluşlara veya hizmetlere» dedik.

Şimdi yüzde 1'i ayırdık; ayrıca, yüzde 10 Meslek Vergisine zam yaptık, Eğlence Vergisinden de yüzde 20 kısıttık.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, 1 nci ve 2 nci fıkralarda arz ettiğimiz usuller, uzun süreden beri Türkiye'de yerleşmiş, 1948'den beri ödeme şekilleri oturmuş usullerdir. Bunların miktarlarını veya bunların dağılım şekillerini değiştirirsek, sosyal amaçlı bu müesseselerden bazı şikâyetler doğar, ki, bunlar da arz ettiğim gibi çok değerlidir.

BAŞKAN — Çok değil, ama benim bildiğim, % 10'u ilave olarak getirdiniz; yani, «Belediyeler yüzde 20 daha fazla Eğlence Vergisi alma yetkisini haiz» dediler bana. Yoksa alınanın yüzde 20'si mi?

CENGİZ BULUT (İçişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Alınanın yüzde 20'si efendim.

BAŞKAN — Demin bana ters intikal etti öyleyse. Şimdi oldu.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Eğer bu usulü değiştirirsek tekrar bu yüzde 1'in ne miktarının asker ailelerine, ne miktarının evvelce bu hakka sahip olmuş olan Darülaceze ve benzeri kuruluşlarla Verem Savaş Derneğine verileceğini tespit etmemiz lazım. Eğer iyi hesap etmeden «Belediyeler bu işi dağıtsın» dersek, bu takdirde miktarlar aşağı düşer ve haklı olarak kamuoyunda bu sosyal kuruluşlar ihmal ediliyor izlenimi uyanır. O bakımdan, eski kanunlaşmış şeklini aynen muhafaza ettik.

Türkiye'nin genelinde, bu kanundan belediyeler için beklenen gelir 32 milyar lira dedi arkadaşlarım. Ayrılacak pay 320 milyon lira ediyor. Bu evvela kanununun tayin ettiği sosyal amaçlı kuruluşlara verilecek. Belki ileride kanser...

BAŞKAN — Yoksa?...

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Yoksa, belediyelerin tayin edeceği yerlere, yine fakirlere, sosyal amaçlı kuruluşlara dağıtılacak.

BAŞKAN — Yani, muhakkak % 1'ini sarfedecek, manası çıkıyor.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — En az demedim efendim, % 1'ini muhakkak sarfedeceklerdir.

BAŞKAN — Hükümet bu teklifle mutabık mı efendim?..

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Mutabıkız efendim.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde arkadaşlardan söz almak isteyen var mı efendim?..

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Verem savaş giriyor buraya.

BAŞKAN — Hayır, Verem savaş ve bir de bu kanunla sağlanan yüzde 1, kanunlarla tayin edilen veya belediyelerce tespit edilecek sosyal amaçlı kuruluşlara veya hizmetlere tahsis edilecek.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Yani, belediye meclisinin karar verdiği sosyal amaçlı kuruluşlara mı verilecek?

BAŞKAN — Evet.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Yalnız isim olarak Verem Savaş geçiyor da.

BAŞKAN — Zaten vardı da kanunu kaldırmayalım dedik.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Onun mahfuz kanunu var, onu bozarsak şikâyetler olur.

BAŞKAN — Verem hakikaten büyük bir dertti, bugüne kadar bir hayli mücadele edildi ve bu konuda muvaffak da olundu. «Onu bırakalım» diyorlar. Verem Savaş Derneği Teşkilatı varsa yardım olarak bu derneğe verilir. Öyle sıtma savaşı ve sairiyi saymadık. Artık o (c) fıkrasına girecek.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — O kanunla neyi tayin edersek, o alır efendim belediyelerden daha sonra.

BAŞKAN — Eğer kanunla tespit etmişse alacak, yoksa belediye tespit edecek.

Buyurun.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şunu arz edeyim : Verem Savaş Derneklerinin, çocukların BCG aşılılarıyla aşılınması yönünden önemli bir kamu hizmeti var, o bakımdan buna dikkat edilmesinde yarar var.

BAŞKAN — Tabii BCG aşısı ve diğer bazı hizmetleri yapıyorlar.

Evet, buyurun.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Sayın Başkanım, bir endişem var, o bakımdan arz ediyorum.

4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesi, biraz sonra görüşeceğimiz 105 nci madde ile yürürlükten kaldırılıyor.

O nedenle, bu asker aileleriyle ilgili diğer (b) ve (c) fıkralarında da herhangi bir madde olmadığına göre, bu yardım ortadan kalkmış mı oluyor acaba? Yani bir endişem var, o bakımdan arz ediyorum. Veyahut asker ailelerine yardım konusunun (b) veya (c) fıkrasına ilave edilmesi daha faydalı olur gibi geldi bana.

BAŞKAN — Hayır, asker ailelerine yardımı, yalnız Meslek Vergisi Kanununa % 10 ilave ederek...

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Komutanım, biraz sonra görüşeceğimiz 105 nci maddede, 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesi hükmü kaldırılmıştır. 4 ncü maddesini kaldırmadık. 4 ncü maddesinin (A) fıkrası ile belediye meclislerine verilen zam yetkisi, bu kanunun İşyeri ve Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır. Yani yalnız İşyeri ve Meslek Vergisinden asker ailelerine yardım alınacak efendim. Hükümetin kanunlaştırdığı şekil o idi. Onu bozmadan koyalım.

BAŞKAN — Evet, sizin bir diyeceğiniz var, buyurun.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, 105 nci maddedeki kaldırılan hükümleri hükümetin teklifiyle birlikte mütalaa etmek gerekir. Hükümetin teklifindeki kaldırılan hükümler arasında 4109 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi sayılmamış, dolayısıyla bu hüküm kaldırılmamaktadır. Şimdi 105 nci madde geldiği zaman Yüce Konseye arz edilecektir.

BAŞKAN — Bu konuda başka söz almak isteyen?.. Yoktur.

O halde, 103 ncü madde yerine verilen bu önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

103 ncü madde olarak Genel Sekreterin verdiği önerge konacaktır efendim.

104 ncü maddeyi okutuyorum :

Bu Kanunun Mücavir Alanlarda Uygulanabilmesi :

MADDE 104. — Bu Kanunda yer alan Meslek, Elektrik ve Havagazı Tüketim vergileri ile Temizleme ve Aydınlatma, İşyeri Açma İzni, İmar Mevzuatı Gereğince Alınacak Harçların mücavir alanlarda uygulanabilmesi için belediye hizmetlerinin bu mahallere götürülmüş olması şarttır.

Bu hükmün uygulanabilmesi için mücavir alanlara götürülmesi gerekli bulunan hizmetlerin kapsam ve niteliği İçişleri Bakanlığınca tayin ve tespit edilir.

BAŞKAN — 104 ncü madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

105 nci maddeyi okuyunuz.

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 105. — 1. 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile ek ve değişiklikleri hakkındaki kanunlar,

2. 1324 sayılı Damga Resmî Kanunu ile aynı Kanunun ek ve değişikliklerine ilişkin kanunların ilan ve reklamlara ait hükümleri,

3. 3434 sayılı Oyun Alet ve Vasıtalarından Belediyeler ve Köy İdarelerince Alınacak Resim Hakkında Kanunun belediyelerle ilgili 1 ncü maddesi hükmü,

4. 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanunun 4 ncü maddesi hükmü,

5. 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun geçici 2 ncü maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Şimdi burada tabii 4 ncü fıkrasının silinmesi lazım. 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin hükmünü kaldırırsak, veremeyiz, o yürürlükte kalacak, onun için binaenaleyh, 1, 2, 3, diye gidecek ve 5 nci madde 4 olacak, 4 silinecek.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Silersek Sayın Başkanım, bütün diğer vergilerde, belediye meclislerine artırma yetkisi veriyoruz.

BAŞKAN — Hayır, yalnız 4 ncü maddesi.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — 4 ncü maddede şunlar var efendim : «Belediye vergi ve resimleri kanununun 1, 2, 18 ve 41 nci maddelerinde yazılı hisse, keşif ve inşa masrafları hariç olmak üzere, mezkûr kanuna müsteniden alınmakta olan resimlere % 50'ye kadar Belediye Meclisleri zam yapar.»

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Ama şimdi % 10'a indirdik.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Ondan sonra devam ediyor, «Sınai müesseselerde ve tramvaylarda kullanılan elektrik ve havagazı hariç olmak üzere» diyor, bunlar başka şekilde kanunlaşıyor. «Şehir ve kasaba dahilinde işleyen otobüslerin bilet bedellerine belediye meclisleri bir kuruş zam yapmaya mezundur» bunlar toplanacak, asker ailelerine yardım edilecek idi.

BAŞKAN — Peki, biz yalnız işyerlerine koyduk onu; bu karşılayacak mı? Bakın bu 4 ncü maddede bu kadar olduğu halde karşılamıyor, ama yerinde kullanılıyor mu onu bilmiyorum tabii.

Yalnız meslek ve işyeri açma vergisiyle karşılanacak mı, % 10'unu almakla?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, işyerinden alınacak Meslek Vergisinin bir yılda getireceği hâsılat, verginin asgari rakamda uygulandığı zaman dahi 14,8 milyar lira civarındadır. % 10 zam yapılması 1,480 milyar liralık bir rakam gösterir ki, o da en az hadlerde uygulandığı zaman. Süre geçtikten sonra belediye meclisleri en az ve en çok miktarlar arasında mükellefleri değişik gruplar arasına serpiştirdikleri zaman vergi hâsılatının da yukarılara çıkacağı gayet açık. O bakımdan yeteceği kanaatindeyiz efendim.

BAŞKAN — Ama bazı yerde yeter de bazı yerde yetmez. Ankara İstanbul gibi yerde çok vardır bu, ufak bir kazada gayet azdır, orada asker ailesi olarak muhtaç kişi çoktur. Bu 4 ncü madde, asker ailelerine yardım konusunda kanunun 4 ncü maddesi geniş yetki vermiş.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, 5237 sayılı Kanunun belediyelere sağladığı tüm hâsılat üzerinden asker ailelerine yardım parasını vereceğimizi kabul etsek ; 1980 yılı uygulaması 15 milyar civarındadır. Yani 5237 sayılı Kanun 1980 yılı içerisinde uygulanmış ve belediyelere 15 milyar ci-

varında gelir getirmişti. Bizim sadece işyeri ve Meslek Vergimiz bir yılda belediyelere 15 milyar lira (o da en az hadleri uyguladığımız zaman) gelir getirecektir. Dolayısıyla halihazırda 15 milyar için yeterli bir düzeye getirilen zam yetkisi, İşyeri ve Meslek Vergisi için haydi haydi imkânı karşılayacak düzeydedir.

BAŞKAN — Ama o zaman 103 ncü maddeyi değiştirmek lazım.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Onu da arz edeyim Sayın Başkanım.

4109 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde o şekilde sayılmış olmasına rağmen, 5237 sayılı Kanunda o madde ayrıca değiştirilmiştir. 5237 sayılı Kanunun 44 ncü maddesi şöyle diyor: «4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin (A) fıkrası ile belediye meclislerine verilmiş olan zam yetkisi,» bu kanunun 8-17 maddelerini saymış, «... Maddelerinde yazılan gelirlere uygulanır.» Dolayısıyla, 4109 sayılı Kanunda belirtilenler değil, 5237'de tadat edilen, mesela «Telefon, temizleme ve aydınlatma harcı için uygulanabilir» diyor. Dolayısıyla, biz şimdi bu kadar çok madde saymak yerine sadece Meslek Vergisi için % 10 uygulanır diyoruz. Dolayısıyla, eskiden cari olan sistemi, sadece teke indirerek aynen devam ettiriyoruz, bir sorun çıkacağını zannetmiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Efendim o (A) fıkrasını yeni değiştirilmiş şekliyle okur musunuz?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Okuyayım efendim.

«5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 44 ncü maddesi:

«4109 sayılı Asker Ailelerinden muhtaç olanlara yardım hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin (A) fıkrasıyla belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi bu kanunun 8, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 34 ve 35 nci maddelerinde yazılan gelirlere uygulanır.»

BAŞKAN — Bir hayli var orada gene. Bir sürü saydı.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Evet efendim. Fakat onların büyük bir kısmı Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla uygulanamaz oluşu dolayısıyla zaten muattal Sayın Başkanım. İsterseniz sırayla arz edeyim, maddelere bağlı olarak.

Mesela bakın 17 nci maddesi «Nakil vasıtaları numara resmi» diyor. Halbuki nakil vasıtalarının numara resmi...

BAŞKAN — O halde biz bu kanunla, 103 ncü maddeyle değiştirmiş oluyoruz o (A) fıkrasını şimdi.

4 ncü maddesi (A) fıkrası ile, «Belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi % 10 oranında olmak üzere bu kanunun Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.» deniyor. «Yalnız» kelimesini ilave etmemiz lazım o zaman. «Zam yetkisi yalnız % 10 oranında olmak üzere bu kanunun Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.» dememiz lazım.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Eğer bu Asker Ailelerine Yardım Kanununun 4 ncü maddesinde bir güçlük doğuyorsa (maddeyi kaldırdığımızdan, temelî kalkıyor diye), şöyle diyemez miyiz acaba: 4 ncü fıkra olarak «Asker Ailelerinden muhtaç olanlara yardım hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin (B), (C) ve müteakıp fıkra ve hükümleri», (A) yürürlükte kalır, (B), (C) ve müteakıp...

BAŞKAN — (B) ve (C)'de ne vardı?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — (B)'de «Sınai müesseseler ve tramvaylarda kullanılan elektrik ve havagazı hariç olmak üzere belediye hududu içinde istihlak olunan...»

(C)'de de «Şehir ve kasabalar dahilinde işleyen otobüslerin bilet bedellerini ve banliyö trenleri, haliç vapurları...»

BAŞKAN — O halde onları kaldırıyoruz.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bunları kaldırıyoruz.

BAŞKAN — A'da işyeri vardı.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — (A)'yı değiştirdik Sayın Başkanım. 3 ncü maddeyle 4 ncü maddesinin (A) fıkrası ile belediyeye verilmiş olan zam yetkisi bu kanunun İşyeri ve Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.

BAŞKAN — Sanki orada varmış da, (A) fıkrasında başka varmış. da yalnız bu uygulanır diye bir mana çıkıyor.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bu uygulanmaz. Yani bu haliyle (A)'da uygulanmaz; ama, bu şekilde uygulanır. Yani bu unsur uygulanır.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şöyle arz edeyim efendim: 5237 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden evvel 4109 sayılı Kanun yürürlüğe girmiş ve o zaman yürürlükte bulunan kanun Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu. O Belediye Vergi ve Resimleri Kanununa 4109 sayılı Kanunun (A) fıkrası atıfta bulunmuş. Daha sonra Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu yürürlükten kaldırılınca, 4109'un (A) fıkrasının muallakta kalmaması açısından bu 4109'un 4 ncü maddesine göre nelere zam yapılabileceği, 5237'nin 44 ncü maddesinde tekrar tadat edilmiş.

BAŞKAN — O 5237 sayılı Kanunla 4109 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi değiştirilmiş oluyor.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Zımnen değiştirilmiş oluyor.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Buna 4 ncü madde demesek de Sayın Başkanım, acaba şöyle desek olur mu: Tekrar geriye (A) fıkrasına dönüyorum; «Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun, «Yahut» kanun ile belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi... Başka yerde de var mı bu zam yetkisi, 4 ncü maddenin dışında?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Yoktur.

BAŞKAN — Bu böyle de kalsa olur. «(A) fıkrasıyla belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi» demenin bir mahzuru yok. Bir «Yalnız» kelimesi olsa daha garantili olurdu.

Şimdi o 4 ncü fıkraya; «4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin (B) ve (C) fıkraları» diyeceğiz.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «(A) bendi dışındaki hükümler» diyelim efendim müsaade ederseniz.

BAŞKAN — «Kanunun 4 ncü maddesinin (A) bendi dışındaki hükümleri.»

105 nci maddenin 4 ncü fıkrasını bir daha okutuyorum:

«4. - 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin (A) bendi dışındaki hükümleri.»

BAŞKAN — (A) bendi yürürlükte; ama, bu 103 ncü maddeyle de bunun yalnız % 10 oranında olmak üzere Meslek Vergisine ilişkin kısmı uygulanır. Onu da, yani (A) fıkrasını da bu suretle değiştirmiş oluyoruz, 103 ncü maddenin (A) fıkrasıyla.

Oraya «Yalnız» kelimesini ilâve etmek için 103 ncü maddede bir tekriri müzakere açacağım efendim: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

103 ncü maddenin (A) fıkrasını bir daha okutuyorum efendim:

Sosyal amaçlı maddeler :

MADDE 103. — a) 4109 sayılı Asker Ailelerinden muhtaç olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin (a) fıkrası ile belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi, % 10 oranında olmak üzere bu Kanunun Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.»

BAŞKAN — «Zam yetkisi» mi, «Yetkileri» mi? (A) fıkrasında yalnız bir şeye mi yetki vermiş?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Yetki kanunlarına göre bazı şeylere vermiş.

BAŞKAN — Onu eski kanundan okur musunuz efendim?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, «Verilmiş bulunan zam yetkisi» diyor.

BAŞKAN — Peki.

«Yetkisi yalnız % 10 oranında olmak üzere bu kanunun Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.»

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — «Yalnız» kelimesi «Bu Kanunun»dan sonra gelse daha uygun olmaz mı?

BAŞKAN — «% 10 oranında olmak üzere bu kanunun yalnız Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır»; oraya da konabilir.

(A) fıkrasını bir daha okutuyorum:

«Sosyal Amaçlı Yardımlar:»

Madde 103. — a) 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin (a) bendi ile belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi % 10 oranında olmak üzere bu Kanunun yalnız Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.»

BAŞKAN — Şimdi 103 ncü maddeyi bu okuduğumuz şekliyle (tabii (B) ve (C) fıkralarında bir değişiklik yok), (A) fıkrasını bu okuduğumuz şekliyle oylarınıza sunuyorum efendim: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim 105 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?..

MUSTAFA GÖRSON (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım ikinci bentle ilgili olarak bir hususu arz etmek istiyorum.

Efendim, şimdi 1324 sayılı Damga Resmi Kanunu, ilan ve reklamlardan merkezi idarece alınacak vergileri düzenliyor. Biz bu vergilerden vazgeçtik mahalli idareler lehine. Fakat, bu arada gazete ve dergilerde yapılan ilan ve reklamları da biz belediyelere devretmiştik. Gazetelerde yer alan ilân ve reklamlardan santimetre murabbaaya göre belirli miktarlar da 1324'ün hükümlerine göre resim alınıyor. Şimdi, 105 nci madde olarak oylanacak «Kaldırılan hükümler» maddesinin 2 nci bendini, 1324 sayılı Damga Resmi Kanunu ile aynı kanunun ek ve değişikliklerine ilişkin Kanunun ilan ve reklamlarına ait hükümleri diye kaldırırsak, merkezi idarenin gazetelerde yapılan ilan ve reklamlardan aldığı meblağları da kaldırmış oluyoruz. Belediyelere bu hakkı vermedik. Gazetelerde yapılan ilân ve reklamlardan belediyeler ilan ve reklâm vergisi almayacaklar. Merkezi idarenin de aldığını kaldırmış oluyoruz.

Eğer izin verirseniz, «Ek ve değişikliklerine ilişkin kanunların, bu kanun kapsamına alınan ilan ve reklamlara ait hükümleri» diye düzeltebilirsek, merkezi idarenin gazetelerde yayımlanan ilân ve reklamlardan cüzi miktarda aldığı vergilerin dağıtılmada devamına imkân vermiş oluyoruz.

BAŞKAN — Efendim, 2 nci fıkrayı bir daha okur musunuz?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Peki efendim.

«1324 sayılı Damga Resmi Kanunu ile aynı kanunun ek ve değişikliklerine ilişkin kanunların bu kanun kapsamına alınan ilân ve reklamlara ait hükümleri.»

BAŞKAN — Komisyon Sözcüsü, buyurun.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, burada «Kanunla» çok geçiyor efendim. Tensip ederseniz, «1324 sayılı Damga Resmi Kanunu ile aynı kanunun ek ve değişikliklerinde belirtilen ve bu kanun kapsamına alınan ilân ve reklamlara ait hükümleri» diye düzenleyebiliriz.

BAŞKAN — Mühim bir şey değil, «Kanun» kelimesi isterse 10 defa geçsin. Yani, kanun hükmünde böyle bir şey yoktur, 10 defa geçer. Meselâ, «Veya» kelimesi 10 defa geçer, 20 defa «Ve» kelimesi geçer. Kanunlar açık olsun daha iyi; başka bir manaya çekmeye lüzum kalmazın.

Şimdi, 105 nci maddenin 2 nci fıkrasını bir daha okutuyorum efendim:

«2. 1324 sayılı Damga Resmi Kanunu ile aynı Kanunun ek ve değişikliklerine ilişkin kanunların bu kanun kapsamına alınan ilan ve reklamlara ait hükümleri.»

BAŞKAN — 105 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?... Yok.

105 nci maddeyi bu son okunan şekliyle, 2 nci ve 4 ncü fıkralarında yapılan değişiklik şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi geçici hükümlere geçiyoruz.

Geçici madde 1'i okutuyorum:

Geçici Hükümler :

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ilişkin belediye gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsilinde 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Geçici 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?..

Buyurun efendim, Orgeneral Saltık.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, bu kanunun yayımlanmasından sonra hangi esaslar mükellefin lehine ise o uygulanır. Yani, bundan evvelkilerin tarh, tahakkuk ve tahsili şekli genel esaslara ters düşüyor.

BAŞKAN — Buyurun.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, Belediye Gelirleri Kanunu çok az miktarda usûlî hüküm ihtiva etmektedir. Bu Esas itibarıyla 213 sayılı Vergi Usûl Kanunuyla 680 sayılı, kamu alacaklarının tahsili için vergi alacaklarına atıfta bulunmaktadır. Bizim burada öngördüğümüz ise, daha evvel, önceki zamana ait mükellefiyetlerle, şimdi yeni kanunun yürürlüğe girdiği zamanki mükellefiyetler arasında, hem miktar açısından, hem de oran açısından bazı değişiklikler söz konusudur. Eğer, lehe - aleyhe ayrımı yaparsak, meselenin geçerliliğinin aleyhine olduğu konusunda tereddütlere yol açar ve belediyeleri üzer. 5237 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği zaman da Belediye Vergi Resimleri Harç ve Rüşum Kanunu yürürlükten kaldırılıp 5237 sayılı Kanun yürürlüğe sokulduğu zaman, aynı hükümlere yer verilmiş ve uygulanmıştır.

BAŞKAN — Peki bunu yapmazsak, hangi kanunu yürürlüğe koyacağız o zaman, buna 5237 demezsek?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Kaldırıldığı tarihte hangisi...

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Yürürlüğe girdiği tarihte hangisi mükellefin lehine ise o uygulanır efendim. Zaten genellikle yeni kanun mükellefin lehine, bu defa eski kanun mükellefin lehine daha düşük vergiler getiriyor ama, bilmediğimiz bir yerde güçlük çıkabilir.

BAŞKAN — Tahakkuk ve tahsiline ait oluyor. Burada, tahakkuk ve tahsiline ait bu kanunda bir husus yok, koymadık bunları, değil mi? Vergi Usul Kanununa giriyor.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, biz, Değerleme Resmini kaldırdık yeni tasarıda. Kaldırdık diyorum, bu kanun yürürlüğe girdiği zaman Değerlendirme Resmi kalkacak. Dolayısıyla önceki dönemlere ilişkin Değerleme Resmi söz konusu ise ve bu resim, 5237 yürürlükten kaldırılincaya kadar tahsil edilmemişse, bu hüküm 5237 deki hükümlere göre tahsiline devam olunacağını takviye ediyor.

BAŞKAN — 5237'yi yürürlükten kaldırdık mı? kaldırılan hükümler arasında var mı?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — 105'in 1 nci bendi olarak...

BAŞKAN — 1 nci bentte: «5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile Ek Ve Değişiklikleri Hakkındaki Kanunlar» deniyor, onu kaldırdık. Şimdi burada nasıl diyoruz?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şöyle olacak efendim:

Bu kanun diyelim, 1 Haziran 1981 tarihinde yürürlüğe girecek. 1 Haziran 1981 tarihinde bu kanunun yürürlüğe girmesi halinde, eğer 1 mükellef hakkında, mesela, değerlendirme resmiyle ilgili işlemler devam ediyorsa ve o işlemler mükellefe...

BAŞKAN — Yeni, bu kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ilişkin?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi - Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Evet efendim.

BAŞKAN — Tamam, anlaşıldı. Tabii açıkta bırakırsak o zaman hangisine göre işlem göreceği belli olmaz. O zamanın mevcut olan kanunlarına göre işlem görmesi lazım.

Efendim, geçici madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 2'yi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Meslek Vergisinin konusuna giren bir işle iştigal edenler, vergileme ile ilgili bilgileri ihtiva eden şekil ve muhteviyatı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca tespit ve tayin edilecek bir beyannameyi 1 Eylül 1981 tarihine kadar ilgili belediyeye vermeye mecburdurlar. Bu beyannameler üzerine 1982 yılında tarh ve tahakkuk ettirilecek vergiler için tahakkuk fişi esası uygulanır.

BAŞKAN — Geçici 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?..

Bu 1 Eylül 1981 tarihiyle kaç ay vermiş oluyoruz biz bunlara?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Haziran, Temmuz, Ağustos.

BAŞKAN — Buyurun.

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi-Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, Biz, komisyon çalışmalarını bitirdiği zaman, önümüzdeki 20 gün içerisinde bu tasarının, belediyelerin acil gelir ihtiyacı dolayısıyla yasalasma ihtimaline binaen 1 Eylül 1981 tarihini koymuş idik. Ben, zaman açısından dikkatinize arz etmek istiyorum; Aradan bir zaman faslası geçmiştir, eğer biraz daha geriye atılabilirse herhangi bir sorun çıkmaz, ama...

BAŞKAN — Zaten Hükümetin teklifinde de «3 ay içinde» demişler. 3 ay vermişiz işte, mesele yok; haziran, temmuz ve ağustos.

Geçici 2 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 3'ü okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği takvim yılında vergi ve harç tarifelerinde yazılı en az miktarlar uygulanır.

BAŞKAN — Geçici madde 3 hakkında söz almak isteyen var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

106 ncı maddeyi okutuyorum:

Yürürlük :

MADDE 106. — Bu Kanunun;

a) Temizleme ve Aydınlatma Harcı ile ilgili 45 ila 51 nci madde hükümleri 1 Mart 1982 tarihinde,

b) Diğer hükümleri 1 Temmuz 1981 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 1 Temmuzda denildiğine göre, 2 ay vermiş oluyoruz. Ama, yayınlanması Haziranda olacak.

106 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı?..

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — 1 ay yeter mi? acaba 2 ay, 1 Temmuz - 1 Haziran.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — «1 Ağustos» demek daha iyi.

BAŞKAN — 1 ay içerisinde bütün hepsini yapabilirler mi? Bu, hazırlandığı zamanın, yani komisyondan çıktığı zamanın tarihi?

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, ancak, şöyle bir durum var: «1 Temmuz» derken, yıllık olarak alınacak vergi ve harçların 6 aylık bir süreye inhisar etmesini düşündük. 5 ay değil, 6 ay, yarı yarıya olsun diye düşündük. Bu nedenle, bunun yine 1 Temmuz olarak kalmasında isabet vardır efendim. Çünkü, tam yarısı alınacak, Örneğin, tatil günleri çalışma ruhsat harcının yarısı alınacak; 600 lira ise 300 lira alınacak.

BAŞKAN — 5 ay olacak. Marttan değil mi?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi-Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Takvim yılı esasına göre. Sadece temizleme - aydınlatma harcı bütçe yılı içerisinde. Temizleme - aydınlatma harcı bütçe yılına bağlandı için, onu zaten önümüzdeki Mart ayına attık. Diğer hükümlerini de takvim yılına aldık.

Sayın Başkanım, genellikle biz hem 12'ye bölünebilir rakam olsun, hem de 6'ya bölünebilir rakam olsun diye özel itina gösterdik. 5 aylıkda, tarh tahakkuk ve tahsil edilebilir, 6 aylıkda, tarh tahakkuk ve tahsil edilebilir; ama önümüzdeki sene, özellikle Meslek Vergisi açısından, hiç olmazsa Meslek Vergisinin yarısını belediyeler alabilsin diye 1 Temmuz 1981 tarihini getirmişizdir.

BAŞKAN — Bir sıkıntı verir mi bu?

MUSTAFA GÖRSON (İhtisas Komisyonu Üyesi
Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Vermez.

MUHABERE YARBAY ALTAN ATEŞ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Vermez Sayın Başkanım.

BAŞKAN — 106 ncı madde üzerinde başka söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

107 nci maddeyi okutuyorum:

Yürütme :

MADDE 107. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 107 nci madde üzerinde söz almak isteyen?... Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Senelerce kangren haline gelmiş bu mesele de bu suretle halledilmiş oldu. Hayırlı, uğurlu olur inşallah.

Gündemimize göre görüşülecek başka konu ve tasarı bulunmadığından, bilahare tespit edilecek gün ve saatte toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.25

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ
GÜNDEMİ

55 NCI BİRLEŞİM

26 Mayıs 1981 Salı

Saat : 14.30

I. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/105) (S. Sayısı : 152 ve 152'ye 1 nci Ek)

